

Område: Klimatpolitik som tillväxtkraft	Sidantal: 46
--	-----------------

INLEDNING

Centerpartiet har i nästan femtio år varit en aktiv aktör i att driva miljöpolitiken framåt. Vårt engagemang har gett resultat och bidragit till att Sverige idag är en förebild i många miljöfrågor. Producentansvar, koldioxidskatt, förbud av fosfater i tvätt- och diskmedel och elcertifikatsystemet är bara några exempel på Centerpartiets bidrag till svensk miljöpolitik. Ren miljö är för oss en frihetsfråga och en framtidsfråga, där den som belastar miljön måste ta ansvar för sina handlingar eftersom deras påverkan annars inskränker på andras frihet. Det är miljökonsekvenserna av en handling vi vill minimera, inte handlingen som sådan. Vår utgångspunkt i politiken är långsiktiga spelregler och teknikneutrala styrmedel som med stor tilltro till marknadens krafter genererar kostnadseffektiva åtgärder till gagn för miljön.

Bland alla miljöfrågor har klimatfrågan visat sig vara en av vår tids största utmaningar. Dess omfattning och allvar har lyft diskussionen om människans påverkan på naturen och inneburit en renässans för miljöfrågor i samhället. Engagemanget och viljan att lösa klimatutmaningen har spridit sig över världen och återfinns nu i politikernas talarstolar, i näringslivets styrelserum och runt våra köksbord. Vi ser nu hur fler och fler går från ord till handling i länder, företag och hushåll. Det har kanske aldrig tidigare varit så tydligt som nu vilken påverkan människan har på jorden, men det har heller aldrig varit så tydligt att lösningen ligger i våra egna händer. Genom att kraftfullt ta oss an klimatkrisen kan vi samtidigt hantera den finanskris som nu råder. En eko-effektiv ekonomi är vägen framåt. Den tillvaratar och använder resurserna på ett hållbart och effektivt sätt. Den skapar nya gröna arbetstillfällen och framtidstro genom ett helhetstänkande där miljöperspektivet integreras i samhällsstrukturen. En eko-effektiv ekonomi uppmuntrar utveckling, tar till vara på kreativitet och säkerställer att vi kan lämna över en värld i balans till våra barn och barnbarn. Det är vägen till ett hållbart samhälle. Med denna vetskap och en rad nya politiska förslag för en bättre miljö är det med tilltro och kraft Centerpartiet går framtiden till mötes.

EN KLIMATPOLITIK SOM MÖTER FRAMTIDENS BEHOV

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Översvämningar, torka och smältande isar visar redan på behovet av att agera snabbt och kraftfullt. Men klimatutmaningen innebär mer än att hantera utsläpp av växthusgaser och att ta ett moraliskt ansvar för vilken värld vi lämnar över till kommande generationer. Den innebär också en möjlighet till stärkta internationella relationer, att utveckla en eko-effektiv ekonomi och att genom en hållbar omställning öka välfärden. För Centerpartiet är det viktigt att de möjligheter som klimatutmaningen ger tillvaratas och att samhället i alla led är med och bidrar till klimatfrågans lösning. Vi vill utöka samarbetet över nationsgränserna och verka för att fler globala överenskommelser nås i viktiga miljöfrågor. Vi vill lyfta fram företagens lösningar och möjligheter att växa i en eko-effektiv ekonomi och vi vill tillvarata individens potential att bidra till det hållbara samhället. Det är en klimatpolitik som möter framtidens behov.

INTERNATIONELL SAMVERKAN

Miljöfrågorna har under senare år satt det internationella samarbetet alltmer i fokus och klimatfrågan har ytterligare visat behovet av gränsöverskridande överenskommelser för att hantera dessa frågor. En viktig del i det internationella miljöarbetet regleras i FN:s klimatkonvention och det tillhörande Kyotoprotokollet som löper fram till 2012. Arbetet med att få till stånd en ny global klimatöverenskommelse pågår och kommer till ett avgörande under Köpenhamnsmötet i december 2009. Att ett nytt globalt avtal kommer på plats är avgörande för klimatarbetet och måste enligt Centerpartiet vara betydligt mer långtgående till innehåll och omfattning än Kyotoprotokollet. Ambitiösa mål för utsläppsminskningar, tillvaratagandet av kolsänkor, incitament för att hindra avskogning och steg mot en gemensam, global prissättning på koldioxid är några av de områden som Centerpartiet menar att ett verkningsfullt klimatavtal kräver. Därtill måste västvärlden fortsatt ta ett stort ansvar för att minska utsläppen och bistå utvecklingsländerna i en hållbar omställning och i att hantera klimatets effekter. (Motion 301)

Att kunna sätta in klimatpolitiken i ett globalt sammanhang ser Centerpartiet som självklart och grundläggande för en framgångsrik klimatpolitik. Klimatet känner inga gränser och många av svaren ligger i ett globalt engagemang och ansvarstagande. Erfarenheten säger oss att stängda gränser och protektionism inte löser problem. Det gäller även klimatfrågan. Ett globalt klimatavtal är därför en viktig pusselbit i klimatfrågans lösning, men det finns även

andra bitar som gynnas av en utökad internationell samverkan. Centerpartiet vill att Sverige även fortsatt ska ingå bilaterala samarbetsavtal med andra länder kring miljöteknik och fortsatt ska verka för gröna investeringar i andra länder. Att vidareutveckla och fortsatt arbeta med miljöbistånd är därför angeläget. Vi vill också att Sverige fortsatt ska vara en ambitiös och tung miljöföreträdare i EU. Det tjänar både Sverige och klimatet på.

EU – en viktig klimataktör

Centerpartiet ser EU som en av våra allra viktigaste arenor för påverkan och beslutfattande. EU har länge varit en drivande kraft i det internationella klimatarbetet och den klimat- och energiuppställning som medlemsländerna fattat beslut om med bindande utsläppsmål, ökad andel förnybar energi, energieffektivisering och biodrivmedel visar ytterligare EU:s beslutsamhet i att aktivt tackla klimatfrågan. Överenskommelsen innebär att EU ska minska utsläppen med 20 procent till 2020 och med 30 procent om andra industriländer förbinder sig till jämförbara minskningar. Centerpartiet anser att EU:s åtagande ska vara en utsläppsminskning om 30 procent oavsett om en sådan överenskommelse nås under Köpenhamnsmötet eller inte. Det är ett viktigt åtagande för klimatet och en viktig byggsten för att nå vår vision om ett fossilfritt Europa.

EU har allt att vinna på en fortsatt hög ambitionsnivå och engagemang i klimatfrågan. Att möta klimatkrisen genom att ställa om till en eko-effektiv ekonomi, kan generera nya arbetstillfällen och skapa tillväxt vilket blir den hävstång som krävs för att hantera den rådande finanskrisen. Det är Centerpartiets övertygelse att detta är vägen framåt för EU och vi vill se en handlingsplan för hur arbetet med att ställa om EU till en eko-effektiv ekonomi ska verkställas.

Ett styrmedel som visat sig vara oerhört effektivt för att minska utsläppen av växthusgaser i Sverige är koldioxidbeskattning. Sverige bör med stor prioritet eftersträva att miniminivåer för koldioxidbeskattning införs i hela EU. Med ett sådant beslut i ryggen kan Sverige driva på andra länder i unionen att närma sig de svenska nivåerna. Det skulle utöver utsläppsminskningar innebära att konkurrenskraften för våra svenska företag stärks. Ett av EU:s viktigaste verktyg för att uppnå utsläppsminskningar är utsläppshandeln som möjliggör en kostnadseffektiv minskning av utsläppen. Systemet har sedan införandet 2005 kontinuerligt vidareutvecklats. Från och med 2012 kommer bland annat flyget att inkluderas i EU:s handelssystem, en utveckling som Centerpartiet drivit och vill utöka till att omfatta hela trafiksektorn. Ju fler stora utsläppskällor, viktiga växthusgaser och länder med betydande utsläpp som kan inkluderas, desto bättre blir systemets ekonomiska och miljömässiga

effektivitet. Centerpartiet välkomnar uppgraderingen och utvidgningen av handelssystemet men vill också att handelssystemet ska övergå till full auktionering.

Ge EU vassa miljöverktyg

EU som arena erbjuder många möjligheter för miljöfrågorna. Det handlar dels om att öka engagemanget för vår miljö men också om att många av miljöproblemen är gränsöverskridande och påverkar såväl nationer som sakområden, varför gemensam handling blir effektivare och ger bättre resultat. EU har redan idag tagit sig an flera gränsöverskridande miljöfrågor så som utsläppsmål, marin miljö och miljöstandarder för fordon. Centerpartiet ser fortsatt ett behov av att stärka förutsättningarna för ett offensivare och bättre miljöarbete inom EU. Vi anser därför att EU:s budget som helhet bör styras om till att bli mer miljöinriktad och att EU ska utveckla en sammanhållen och gemensam politik på miljöområdet, en Common Environmental Policy (CEP), med en tillhörande europeisk miljödomstol. En miljödomstol skulle få i uppdrag att säkerställa att EU:s miljölagstiftning och internationella konventioner efterlevs och genomförs. När så inte sker, ska EU ha möjlighet att utfärda kännbara företagsboter. Centerpartiet menar att en tydlig och samordnad kontroll och uppföljning skulle underlätta för länder, företag och organisationer att leva upp till de krav som ställs i EU:s miljölagstiftning och internationella konventioner.

Centerpartiet vill:

- Att Sverige och EU ska verka för ett globalt klimatavtal som innefattar alla länder.
- Verka för en gemensam, global prissättning på koldioxid via skatter, avgifter eller utsläppshandel.
- Att det internationella klimatarbetet tillvaratar kolsänkor och att ekonomiska kompensationsystem utformas i syfte att motverka avskogning.
- Fortsätta verka för gröna investeringar i utvecklingsländer som minskar utsläppen av växthusgaser genom flexibla mekanismer, däribland CDM.
- Att EU ska minska utsläppen av växthusgaser med 30 procent till år 2020. Målet är ett fossilfritt Europa.
- Att EU ska ta fram en handlingsplan för arbetet med en Eco Efficient Economy.
- Eftersträva miniminivåer på CO₂-beskattning inom EU samtidigt som övriga länder närmar sig de svenska nivåerna på CO₂-beskattning för att stärka den svenska konkurrenskraften.

- Att EU:s handelssystem med utsläppsrätter utvecklas till att omfatta fler verksamheter, att systemet harmoniseras och den administrativa tilldelningen ersätts med full auktionering.
- Att en europeisk miljödomstol inrättas, som har rätt att döma både länder och företag.

Reservation från Magnus Andersson, CUF, som vill lägga till punktsatsen:

Att Sverige ej ska använda sina utsläppskvoter enligt nästa klimatavtal, utan istället handla upp dem via flexibla mekanismer och utsläppsrätter

NATIONELL KLIMAT- OCH MILJÖPOLITIK

Klimatfrågan har bidragit till att svenska folkets medvetenhet och vilja att engagera sig för miljön och bidra till en lösning är starkare än någonsin. För ett grönt parti som haft miljöfrågor högt på agendan under årtionden är detta givetvis glädjande och ger extra kraft att driva den gröna politiken framåt. Centerpartiet med övriga partier i Alliansregeringen har sedan 2006 satt klimatfrågan högt på den politiska agendan. Vi har tydligt visat vår vilja att Sverige ska visa ledarskap i miljöfrågorna genom att gå före och driva den mest offensiva politiken, både hemma och internationellt. För att behålla vår position som en föregångare och med trovärdighet och kraft kunna agera både nationellt och globalt, är det viktigt att miljöarbetet kombineras med satsningar på näringslivets konkurrenskraft. Då blir vi som land framgångsrika i att ställa om till en eko-effektiv ekonomi och en förebild för andra.

Sverige – en föregångare

Visionen för Sverige är att vi år 2050 har uppnått en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning och inte har några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. Sverige har de senaste åren kommit flera steg närmare förverkligandet av denna vision. Genom en rad olika insatser har förhållandet mellan koldioxidutsläpp och ekonomisk tillväxt förändrats, ett trendbrott som satt Sverige på kartan som en internationell förebild. Kombinerat med åtgärder som bidragit till att minska utsläppen nationellt, har Sverige gjort insatser för anpassning till klimatförändringarna i de fattigaste länderna samt tillvaratagit möjligheten att stödja miljöteknikinvesteringar i utvecklingsländer. För att begränsa effekterna av klimatförändringarna behövs denna kombination och Centerpartiet anser att Sverige fortsatt ska satsa på miljöanpassat bistånd inom ramen för utvecklingssamarbetet.

Tack vare Centerpartiet och Alliansregeringen har Sverige äntligen fått ambitiösa klimatmål för att möta klimatutmaningen. Målen innebär att vi ska minska utsläppen av växthusgaser med 40 procent till 2020 vilket betyder att utsläppen ska minska med 20 miljoner ton jämfört

med 1990 års nivåer. Målen efterföljs av konkreta åtgärder så som höjd koldioxidskatt och slopad fordonsskatt för miljöbilar i fem år liksom handlingsplaner för energieffektivisering och förnybar energi. Åtagandet är mycket ambitiöst och kommer att kräva insatser från alla samhällets sektorer. Målbilden för var Sverige ska stå år 2050 är tydlig, men för att klargöra vägen dit och ge klimatfrågan ökad tyngd krävs det en god uppföljning med kontinuerliga kontrollstationer. Detta skapar goda förutsättningar för allmänheten och beslutsfattare på alla nivåer att bedöma om styrmedel behöver förändras.

Centerpartiet anser att de resurser som satsas och styrmedel som implementeras framledes, ska fokusera på teknikneutrala och kostnadseffektiva klimatåtgärder och syfta till att både nå största möjliga miljöeffekt och att stimulera ekonomisk tillväxt i hela landet. Vi ser koldioxidskatt och energiskatter som centrala styrmedel som fortsatt kommer att skruvas upp och utvecklas till att innefatta färre undantag och fler sektorer. Koldioxid är sett till utsläppsmängd den största klimatgasen, men andra klimatgaser är kraftfullare. För att hantera växthuseffekten kan det inte uteslutas att fler klimatgaser beskattas i framtiden. (Motion 302)

Det offentliga som miljöaktör

Det offentliga måste fortsatt ta ett stort ansvar i att ställa om Sverige till en eko-effektiv ekonomi. Det handlar både om att vara en förebild och föregångare i samhället, men också om att bidra till en hållbar utveckling genom att använda offentliga medel på ett miljöriktigt sätt. Svenska myndigheter har i dagsläget mål om 100 procent miljöbilar i sin verksamhet, ett beslut som Centerpartiet och Alliansregeringen drivit fram och som innebär att det offentliga blir en förebild för andra. Beslutet har också stor betydelse för miljöbilsförsäljningen, tillgången på biodrivmedel och miljöbilar på andrahandsmarknaden. Centerpartiet menar att den offentliga sektorn behöver fler liknande mätbara och tydliga miljömål inom exempelvis energieffektivisering och resursanvändning. Även statligt ägda företag ska ges klara ägardirektiv med tydliga miljökrav.

Ungefär 16 procent av EU:s BNP används årligen till offentlig upphandling av varor och tjänster. För Sveriges del handlar det om ungefär 500 miljarder kronor per år. Det är en betydande summa som kan göra skillnad för miljön. Offentlig upphandling är ett starkt styrmedel som rätt använt kan fungera som en murbräcka i att forma produktions- och konsumtionstrender i en mer miljövänlig riktning. Ökad efterfrågan från offentliga organisationer på miljövänligare varor skapar större marknader för miljöanpassade produkter

och tjänster. Därigenom stärks också incitamenten för företag av olika slag att utveckla miljöteknik. Under 2008 trädde en ny lag i kraft där kriterier som miljö och kvalitet stärks i konkurrensbedömningen vid offentlig upphandling. Förändringen innebär att miljökraven numera är likvärdiga med t.ex. priskrav. Centerpartiet anser att grön upphandling måste nyttjas i större utsträckning eftersom det är ett effektivt sätt för den offentliga verksamheten att bidra till att öka tillgången och användningen av klimatsmarta lösningar.

Ett grönt Sverige behöver fler och växande företag med miljöansvar

Centerpartiet tror på marknadsekonomins kraft och möjligheter att medverka till ett klimatsmart samhälle. Genom att bättre förena miljö- och näringspolitiken ökar Sveriges konkurrenskraft i den globala omställningen till en klimateffektivare ekonomi. Det ger mångfalt större miljönytta samtidigt som det bidrar till nya exportmöjligheter, jobb och tillväxt i hela Sverige. Ett resultatrikt klimatarbete är därmed beroende av ett framgångsrikt och miljöengagerat näringsliv och att företagen ges bästa möjliga förutsättningar. Sverige har goda förutsättningar att bli världsledande på grönt företagande och med detta leverera klimatsmarta lösningar till övriga världen. Men för att nå ända fram anser Centerpartiet att det måste skapas ännu bättre förutsättningar, underlättas för fortsatta investeringar och att fler företag och branscher tar miljöansvar.

Det är glädjande att så många företag ser vilka möjligheter som följer med klimatutmaningen och redan är världsledande i miljöfrämjande tekniklösningar och produkter eller i att ta miljöansvar i sina verksamheter. För klimatarbetets framgång är det av stor vikt att alla sektorer tar sig an klimatutmaningen. Det gäller att ställa om och miljöanpassa verksamheter men också om att ytterligare lyfta fram den potential och betydelse företagen har i en hållbar samhällsutveckling. De gröna näringarna är exempel på en sektor vars potential att bidra till en hållbar energiförsörjning och att leverera klimatsmarta livsmedel, är betydande för Sverige. Dessa verksamheters klimatutsläpp måste samtidigt minska, varför fortsatta satsningar på forskning och utveckling av nya metoder för brukande är viktigt. Ett av de områden som Centerpartiet vill att det satsas extra på är jordbrukets klimatpåverkan och hur utsläppsminimering effektivast kombineras med fortsatt brukande av organogena¹ jordar.

¹ Jordbruksmark som ligger på gammal mossmark och sjöbottnar

Centerpartiet vill:

- Att statligt ägda företag ger klara ägardirektiv med tydliga miljökrav.
- Att Sverige år 2050 har en hållbar och resurseffektiv energiförsörjning/användning och inga nettoutsläpp av växthusgaser i atmosfären.
- Att Sverige fortsatt ska satsa på miljöanpassat bistånd inom ramen för utvecklingssamarbetet.
- Att kontinuerliga kontrollstationer införs för att allmänhet och beslutsfattare på ett enkelt sätt ska kunna göra bedömningar hur utsläppen av växthusgaser utvecklas.
- Att resurser satsas på kostnadseffektiva klimatåtgärder, som syftar till att både nå största möjliga miljöeffekt och stimulera ekonomisk tillväxt.
- Att koldioxidskatt och energiskatter fortsatt ska användas som ett effektivt styrmedel i klimatpolitiken och inrymma färre undantag.
- Att fler tydliga och mätbara miljökrav ställs på den offentliga sektorn.
- Att det satsas mer resurser på forskning kring jordbrukets klimatpåverkan och hur teknik för utsläppsminimering effektivast kombineras med fortsatt brukande av organogena jordar.

MILJÖTEKNIK SOM SPRÅNGBRÄDA FÖR HÅLLBAR UTVECKLING

Centerpartiet anser att teknikutvecklingen erbjuder fantastiska möjligheter inför framtiden. Med hjälp av ny grön teknik har vi goda möjligheter att skapa det fossilfria och miljöanpassade samhälle som klimatet kräver. I Sverige hade miljötekniksektorn år 2006 en omsättning på 97 miljarder kronor och sysselsatte omkring 46 000 personer. Tillväxten i sektorn har varit mycket stark de senaste åren och omsättningen har ökat med närmare 40 procent sedan 2003. Ett land som har framstående företag inom denna bransch har stora samhällsvinster att se fram emot och Sverige har goda utsikter att vara bland dem som ligger i framkant. Den situation vi befinner oss i att hantera klimatutmaningen är ett tillfälle att satsa inför framtiden, den ger oss möjligheter att ta nya marknadsområden, att komma ut starkare på andra sidan krisen. I Sverige är vi duktiga på miljöteknik, inte minst inom den offentliga samhällsstrukturen. Där finns det bl.a. mycket kompetens i framtidsinriktade avfalls- och energilösningar som Sverige bör kunna utveckla ytterligare. Låt oss använda den kunskapen som en hävstång och språngbräda för att bygga upp en eko-effektiv ekonomi som gynnar klimatet.

VISIONER OCH SAMVERKAN FÖR SVENSK MILJÖTEKNIK

Listan av uppfinningar som lett till ökad miljövänlighet runt om i världen kan göras lång, men utvecklingen måste fortgå och miljöinnovationer måste främjas om vi ska klara klimatutmaningen och stärka den miljödrivna tillväxten. Centerpartiet vill därför att Sverige sätter upp en tydlig och framåtsyftande vision för en hållbar industri- och näringspolitik. Framtagandet av en sådan vision bör ske i samverkan mellan politik, näringsliv och forskning. Det skulle stärka Sverige och gynna utvecklingen av miljöteknik.

Centerpartiet vill att Sverige ska vara ett föregångsland och inta positionen som världsledande i miljö- och miljöteknikarbete. Men det är inte endast i Sverige som miljötekniksektorn växer och har ambitioner. I våra nordiska grannländer finns också ett stort kunnande och intresse. Detta skapar möjligheter för Norden att samverka för att positionera sig och bli starkare på den globala miljöteknikmarknaden. Centerpartiet ser möjligheter för Sverige att initiera ett funktionellt kluster, där en samling miljöteknikföretag tillsammans med regeringar och myndigheter samarbetar för att marknadsföra den miljöteknik vi är framstående inom. Vi vill skapa ett Green Valley-koncept för Norden, där de Nordiska länderna kompletterar varandra för att sedan kunna erbjuda övriga världen ett helhetskoncept för hållbar utveckling.

EFFEKTIVISERA, SAMORDNA OCH UNDERLÄTTA

Främjande av investeringar och strategiska satsningar på exportlösningar har gjort miljöteknik och clean tech till en framgångsrik och snabbt växande bransch i många länder. Framgångsrecepten ser olika ut men en gemensam nämnare är samordning och ett tydligt politiskt fokus på miljöteknik. I Sverige har alliansregeringen sedan 2006 satt miljöteknik i fokus genom att bland annat satsa drygt 1,5 miljarder på miljötekniksektorn. Satsningarna kommer att bidra till att svensk miljöteknik och exporten av densamma kan växa betydligt i omfattning framöver. I ett nästa steg vill Centerpartiet att den statliga organisationen kring miljöteknik ses över. Vi ser ett behov av att kraftsamla resurserna och samordna de 20-talet supportorganisationer som staten idag beslutar över så att vi får en verkligt stark aktör som kan göra riktig skillnad för branschen. Med en övergripande organisation som kartlägger hur olika miljöinnovationer får programstöd och därmed kan underlätta strategiska prioriteringar och justeringar av inriktning och storlek på de olika programmen, får de satsningar som görs större verkan.

Centerpartiet som förespråkar globalt agerande i klimatfrågan ser gärna att kopplingen mellan vårt internationella miljöarbete och exporten av svensk miljöteknik stärks. För att växa är det viktigt att små och medelstora företag har möjlighet att nå ut på nya marknader och öka sin export. Genom att sluta fler bilaterala avtal kring exempelvis bioenergi och hållbara städer samt vara aktiva i internationella forskningsprojekt i klimatfrågor, kan våra svenska företag få tillträde till nya marknader. Det är inte bara svenska företag som ska ges ökade möjligheter på en växande världsmarknad för miljöteknik. Om klimatfrågan ska få sin lösning behöver alla företag som säljer miljöteknikprodukter och tjänster få förstärkta förutsättningar att nå sina kunder runt om i världen. Centerpartiet anser att Sverige ska bidra till dessa möjligheter genom att verka för att det inom EU införs tullfrihet på all grön teknik.

ÖKAD TILLGÅNG TILL KAPITAL

Centerpartiet vet vilken betydelse det institutionella kapitalet har för marknadsutvecklingen inom miljöteknik och vill därför att tillgången på detsamma ska öka. I Sverige har AP-fonder traditionellt sett tittat på vilka risker miljöteknik medför snarare än vilka möjligheter det finns. Undantaget är sjunde AP-fonden, som under ett par år satsar tre miljarder kronor på miljöteknik. Centerpartiet anser att svenska folkets pensionspengar i större utsträckning bör användas för att möta klimathotet och säkra tillväxten i de viktiga svenska framtidsföretagen inom miljöteknik. Vi vill ge AP-fonderna och andra statliga bolag större möjlighet att fördela pengar till riskkapitalfonder inom miljöteknik. Fortsatt forskning och utveckling är en hörnsten för miljöteknikbranschen. Företagens möjligheter att driva sina idéer framåt måste underlättas genom att öka tillgången till både offentligt och privat finansierad miljöteknikforskning. Centerpartiet vill göra detta genom att utreda möjligheterna att införa avdragsrätt för forskning inom miljötekniksektorn.

Centerpartiet vill:

- Att Sverige tar fram en vision och handlingsplan för en hållbar industri- och näringspolitik.
- Att svensk miljöteknik tar ledningen på den internationella marknaden för framtidsinriktade avfalls- och energilösningar genom att också ta vara på den kompetens som finns inom den offentliga samhällsstrukturen.
- Att Sverige tar initiativ till att utveckla ett Green Valley-koncept för Norden.
- Kraftsamla resurserna och samordna de statliga aktörerna inom miljötekniksektorn.
- Utreda möjligheterna att införa avdragsrätt för forskningssatsningar inom miljöteknik.

POLITIK FÖR LEVANDE HAV

Våra hav, Östersjön och Västerhavet, är en fantastisk tillgång med stora värden för oss människor i form av bland annat fiske, rekreation, turism och förmågan att rena föroreningar samt generera energi. Årtionden av nyttjande, och många gånger överutnyttjande, av dessa värden har inneburit att havens ekosystemtjänster är hårt pressade. Miljösituationen idag är kritisk och kräver långtgående insatser och stort engagemang för att minska utsläpp och miljöpåverkan. Arbetet med en förbättrad havsmiljö kräver en långsiktighet i planeringen och insatserna, men det kräver också tålamod eftersom det kommer att ta flera decennier innan vi kan se början av resultaten av det arbete vi bedriver idag. Utmaningarna till trots är Centerpartiet övertygade om att vi med gemensamma krafter kan klara det uppdrag vi har framför oss. Vår målsättning är att vi ska få så pass rent vatten i våra hav att gravida kvinnor ska kunna äta fisk från Östersjön, utan att behöva oroa sig över att det skulle kunna medföra risker för barnet.

EU – EN MÖJLIGHET FÖR VÅRA HAV

Uppmärksammade miljöproblem så som utfiskning, oljeutsläpp och övergödning har lett till att havsmiljön på senare år har kommit högre på dagordningen inom EU. Centerpartiet ser EU som en självklar arena att lyfta samt hantera miljöfrågor rörande Östersjön och Västerhavet. De problem vi har att hantera är ett resultat av verksamheter i samtliga angränsande länder, och måste därmed åtgärdas i desamma. År 2008 trädde EU:s första marina direktiv i kraft. Direktivet behandlar havsmiljöfrågor och bygger på den marina strategin, som säger att EU:s havsområden ska ha uppnått god miljöstatus till år 2021. Inom ramen för EU:s marina direktiv finns möjligheten att göra Östersjön till ett pilotområde, en möjlighet som Alliansregeringen driver. Med Östersjön som pilotområde för havsmiljöarbetet skulle Östersjöländerna ges större möjligheter att samverka och snabbare genomföra de åtgärder som det marina direktivet kräver samt vidta striktare skyddsåtgärder.

Hur vi planerar våra verksamheter framöver, arbetar med förebyggande åtgärder och riskminimering är viktigt för att miljön i Östersjöområdet ska förbättras. Eftersom verksamheter i ett land påverkar de övriga, anser Centerpartiet att länderna runt Östersjön öppet ska redovisa miljökonsekvens-beskrivningar för all planerad verksamhet som kan ha miljöpåverkan. Öppna redovisningar skulle även innebära bättre kontroll över utsläppskällor och underlätta arbetet med att minska tillförseln av näringsämnen i haven. EU:s handel med utsläppsrätter har visat att marknadsanpassade verktyg och ökad internationell samverkan

innebär många miljömässiga och ekonomiska vinster. Att applicera systemet med utsläppsrätter på Östersjön där utsläppen av kväve och fosfor måste minska är därför ett styrmedel som Centerpartiet vill införas.

Med långa kuster följer ett stort ansvar

För ett land som Sverige med långa kuststräckor blir problemen med bland annat övergödning och döda bottnar påtagliga. Regeringen tar problemen på största allvar och har därför satsat en miljard kronor 2006-2010 på att rena vår havsmiljö. Det är en helt ny satsning med ett breddat anslag då både Östersjön och Västerhavet inkluderas. Centerpartiet bejakar att satsningarna ska användas effektivt för att leva upp till de konventioner för havsmiljön som vi ratificerat och till att prioritera åtgärder i de geografiska områden som göder havet mest.

Havet behöver en bättre koordinering för att åtgärderna ska bli verkningsfulla. Centerpartiet föreslår därför en zonindelning av Östersjön. En zonindelning skulle innebära att det införs specifika åtgärdsprogram beroende på vad varje specifik havszon har för miljö och behov. Det skulle ge ett tydligare skydd och öka medvetenheten om vad som är tillåtet i olika zoner. Havsfrågorna är gränsöverskridande till sin natur och nationella planeringsverktyg behöver utformas därefter.

Ett hållbart och levande fiske

Fisk är en fantastisk resurs, men för att säkerställa ett hållbart fiskbestånd och därmed fortsatta möjligheter att bedriva en livskraftig fiskenäring som bidrar till sunda livsmedel och en levande landsbygd, är friska och levande hav och sjöar en nödvändighet. Överutnyttjande av resurserna utgör idag ett av de största hoten mot fiskebestånden och effekterna känner inga gränser. Världen måste samla sig för att motverka utfiskning i haven genom att vidta gemensamma, sektors- och gränsöverskridande åtgärder. I annat fall har varken fiskbestånden eller fiskenäringen någon framtid. EU är en viktig aktör i detta sammanhang som måste ta sin del av ansvaret. Centerpartiet anser att en viktig del för att uppnå ett långsiktigt hållbart och lönsamt fiske är att en ny gemensam fiskepolitik införs i EU.

Enligt ICES² är åtta av tio fiskbestånd i europeiska vatten överfiskade. För att uppnå ett hållbart fiske är det därför viktigt att överkapaciteten i EU:s fiskeflotta anpassas efter fisktillgången i haven. Ett hållbart fiske handlar också om vilka arter och storlekar som fångas, samt vilka fångst- eller fisketekniker som används och i vilka områden fisket bedrivs.

² *Internationella havsforskningsrådet*

En ny gemensam fiskepolitik måste ta alla dessa delar i beaktande. Då fiskeverksamhet bedrivs av fiskare från EU även utanför europeiska vatten anser Centerpartiet att samma ansvarstagande för ett hållbart fiske ska gälla i dessa vatten. I de fall EU har partnerskapsavtal med utvecklingsländer ska dessa avtal garantera att ländernas fisketillgångar inte överutnyttjas och att befolkningen inte drabbas negativt. Likaså anser Centerpartiet att de fartyg som fiskar med stöd av partnerskapsavtal inte ska subventioneras av EU, det snedvrider konkurrensen.

Med alla de sjöar och långa kuststräckor som finns i Sverige är förutsättningarna för tillväxt och företagande kring fiske goda vid såväl kust som inland. Möjligheterna ligger i såväl fiskeodlingar som att utveckla insjöfisket och fisketurismen. Centerpartiet vill utveckla och uppmuntra hållbar fiskeodling samt kustnära och småskaligt fiskeföretagande eftersom det kan generera sysselsättning och livsmedel, samtidigt som det skapas ett bra komplement till havsfisket. (Motionerna 345-346)

Centerpartiet anser att man som konsument ska kunna känna sig säker på att den fisk man äter är fångad på ett rätt och riktigt sätt enligt gällande regelverk. För att underlätta konsumenternas val i fiskdisken vill Centerpartiet att EU ska stoppa all import av olovligt fångad fisk. Det hjälper inte bara konsumenterna till miljöriktiga val, det stärker också dem som bedriver fiske på ett rätt och riktigt sätt.

Centerpartiet vill:

- Att alla länder runt Östersjön öppet ska redovisa miljökonsekvensbeskrivningar för all planerad verksamhet som kan ha betydande miljöpåverkan.
- Att Sverige och EU i de geografiska områden runt Östersjön ska prioritera de åtgärder som är mest effektiva mot övergödningen.
- Införa en zonindelning av Östersjön med specifika åtgärdsprogram utifrån varje områdes behov.
- Att en ny gemensam fiskepolitik införs i EU för ett långsiktigt hållbart och lönsamt fiske.
- Att överkapaciteten i EU:s fiskeflotta minskar så att dess storlek anpassas efter fisketillgången.
- Att EU:s partnerskapsavtal med utvecklingsländer måste garantera att ländernas fisketillgång inte överutnyttjas och att befolkningen inte drabbas negativt.

- Att EU inte skall subventionera fiskefartyg från EU som fiskar med stöd av partnerskapsavtal.
- Att hållbar fiskeodling ska utvecklas och uppmuntras likaså det kustnära och småskaliga fiskeföretagandet.
- Att EU ska stoppa all import och handel av olagligt fångad fisk.

BIOLOGISK MÅNGFALD – EN GRUNDLÄGGANDE BYGGSTEN

Biologisk mångfald och samspelet i olika typer av ekosystem är av grundläggande betydelse för människans livsvillkor. Skogarna, kusterna, vattendragen och grundvattnet är alla viktiga förutsättningar för livet och en hållbar utveckling. Den ökade förlusten av arter, naturtyper och ekosystem är ett av de största miljöproblemen i världen idag. Den minskade mångfalden innebär inte bara att naturen påverkas genom ett fattigare djur- och växtliv, det innebär också att många av de biologiska resurser och ekosystemtjänster som människan är beroende av för sin fortlevnad hotas eller försvinner. Att bevara variationsrikedomen i livet på jorden är därför oerhört viktigt och något som kräver ett ökat internationellt samarbete och uppmärksamhet. Konventionen om biologisk mångfald togs fram av världssamfundet i syfte att komma till rätta med förlusten av ekosystem, arter och gener. Målet är att bevara den biologiska mångfalden, att använda mångfaldens resurser på ett hållbart sätt och att den nytta som kan utvinnas ur genmaterial fördelas rättvist. För att ytterligare stärka och förbättra det internationella arbetet med biologisk mångfald vill Centerpartiet att en internationell forskarpanel för biologisk mångfald ska utses.

BIODIVERSITETEN BEHÖVER DELAKTIGHET OCH MÅNGFALD

Biologisk mångfald utgörs av den mosaik av naturtyper och livsmiljöer som finns i landskapet och som är viktiga förutsättningar för livet och en hållbar utveckling. Skogar, hagar, ångar och vattendrag är alla nödvändiga livsmiljöer för olika djur- och växtarter. För en fortsatt rik biologisk mångfald där arter kan fortleva långsiktigt och med livskraftiga bestånd, krävs därför dessa naturtyper och landskap som i många fall uppstått på grund av- och är beroende av mänskligt brukande. Den biologiska mångfalden behöver mänskligt engagemang och aktivitet och arbetet ska därför genomsyras av lokal delaktighet där mark- och skogsägarnas kunskaper och drivkrafter tillvaratas bättre.

För att förbättra arbetet med biologisk mångfald har nya arbetsformer tagits fram som att utveckla skyddsformer genom naturvårdsavtal, stimulera markägare att ta initiativ och skydda värdefull natur samt ökad kompetens hos myndigheter och länsstyrelser. Vidare har statens åtagande för områdesskydd stärkts genom att skyddsvärd produktiv skogsmark på Sveaskogs markinnehav avsätts utan ersättning och får därmed långsiktigt formellt skydd. (Motion 347)

Den svenska modellen för naturvård handlar om hur skogslandskapets värdefulla miljöer ska bevaras samtidigt som skogsproduktion bedrivs. I takt med att kraven på skogen som resurs ökar där såväl naturvärden som ökad produktion och friluftsliv ska samsas, behöver den svenska modellen utvecklas så att dess olika komponenter bättre kan hantera nya utmaningar. Centerpartiet anser att det är dags att utveckla den svenska modellen för naturvård med ett än större fokus på landskapsperspektiv³, ökad lokal delaktighet och större diversifiering. Sveriges landskap och dess naturvärden ser olika ut i olika delar av landet, något som den svenska modellen i större utsträckning bör tillvarata och ta hänsyn till genom att utveckla ett smörgåsbord av verktyg och metoder. För Centerpartiet är de lokala skogs- och markägarnas delaktighet central i naturvården. Genom ökad delaktighet kan naturlandskapet och dess mångfald vinna flera fördelar eftersom brukande och skötsel är en viktig del i främjandet av biologisk mångfald. Ökad delaktighet möjliggör också att i pilotprojekt testa nya verktyg och metoder.

Jordbruksmarkens användningsområden har i och med livsmedelsförsörjning, klimatförändringar och urbanisering aktualiserats allt mer. Det handlar om att tillgodose olika intressen för ett fungerande och livsvänligt samhälle. I Sverige har vi gott om mark och potentialen att nyttja den bättre för odlingsändamål är mycket stor. Detta är en möjlighet som Centerpartiet vill att vi ska tillvarata eftersom det ger tillväxt på landsbygden, levande landskap och kan bidra till att lindra klimatförändringarna. För att klargöra hur den svenska marken optimalt bör användas vill Centerpartiet att det görs en utredning i syfte att säkerställa den bästa marken för livsmedel och energiproduktion.

Samtidigt är det viktigt att samhällen ska kunna utvecklas. Här menar Centerpartiet att kommunerna har ett stort ansvar i att avväga och hantera markanvändningen på ett hållbart och långsiktigt sätt så att olika intressen och behov förvaltas och tillgodoses. Vad som klassas

³ *Landskapsperspektiv – innebär att man ser naturvård ur ett större perspektiv där områden kring ett naturvårdshabitat inkluderas istället för att strikt ha ett objektperspektiv där man tittar på enskilda arter inom ett habitat eller enskilda habitat.*

som värdefull åkermark bygger i dagsläget på en modell där endast produktionskapacitet räknas in. För att vi framledes ska kunna tillgodose alla de intressen som berörs av jordbruksmarken, bör denna klassificering ta hänsyn till fler värden som samhället vill bejaka. Centerpartiet menar att en värdering av exempelvis kväveläckage, biologisk mångfald, öppna landskap och friluftsliv också bör tas i beaktande. (Motionerna 348-350)

GMO

Genmodifierade organismer, GMO innebär många möjligheter men kan också innebära risker för såväl människors och djurs hälsa som för den biologiska mångfalden och miljön. GMO kan rätt använd vara en tillgång. Dock krävs det en ständig forskning med stor transparens och öppenhet så att oberoende parter kan bedöma eventuell påverkan av genmodifierade grödor. Centerpartiet har valt att tillämpa försiktighetsprincipen i GMO-frågan med anledning av de risker som också följer med genmodifiering och där effekterna inte alltid är kända. Grundförutsättningen för att Sverige i framtiden ska använda GMO i kommersiell odling inom såväl jord- som skogsbruk är att gentekniken tillför påtaglig nytta och att varorna tydligt märks så att konsumenter och lantbrukare kan göra ett fritt val. En tydlig lagstiftning som klargör ansvaret för producerande, förädlade och säljande företag krävs. Här behövs exempelvis restriktioner på patentering, där patent på liv och enskilda gener inte ska vara tillåtet. (Motionerna 351-352)

Djurskydd

Den svenska synen på djurskydd och djurhälsa präglas av höga ambitioner där det tydligt framgår att man inte får skada djur vare sig fysiskt eller psykiskt. Att djuren mår bra och behandlas väl är ett ansvar som vi människor måste ta och om fall som hamnar utanför dagens lagstiftning uppstår, måste dessa ses över. Sveriges djurskyddslagar och lantbrukarnas djuromsorg har länge legat långt fram i sak och internationellt sett. Centerpartiets linje är ett fortsatt starkt djurskydd, men en minskad byråkrati för lantbrukaren. Genom en helhetssyn där flexibilitet och djurens väl sätts framför cm- och mm-regleringar, blir djurskyddet bättre och kan fortsätta utvecklas. Centerpartiet anser att djurförsök ska användas restriktivt. Det kan dock finnas områden där djurförsök är motiverat, exempelvis inom läkemedelsindustrin och vid bedömning av kemikaliers miljörisker. (Motionerna 353-356, 368)

Att ta hänsyn till djurens väl är något som vi är bra på i Sverige och bör dela med oss av genom ett aktivt arbete inom EU så att ambitionsnivån i övriga länder höjs. Samtidigt som ambitionsnivån inom EU höjs, är det viktigt att enskilda länder får möjlighet att gå före i

djurskyddsarbetet och ha strängare regler än övriga. Genom ett starkare djurskydd i övriga EU stärks också den svenska konkurrenskraften. Det finns frågor kopplat till djurskyddet där EU måste vidta kraftfullare åtgärder. Djurtransporter är en sådan fråga, där vi anser att det inom EU inte ska vara tillåtet att transportera levande djur längre än åtta timmar. I Sverige gäller redan detta för transport av slaktdjur. Andra djur får transporteras längre under förutsättning att de avlastas för vila, foder och vatten med jämna mellanrum i enlighet med EU-direktiven. Idag kan länder få undantag från EU:s djurskyddslagstiftning genom att åberopa kulturella skäl. Detta möjliggör oetiska verksamheter som exempelvis dunplockning från levande gäss. Centerpartiet anser att det inte ska vara tillåtet att frånga EU:s djurskyddslagstiftning med hänvisning till kulturella orsaker. Tvångsmatning av djur för produktion av exempelvis gåslever är en annan verksamhet som idag tillåts inom EU men som Centerpartiet vill att EU ska förbjuda. Även i andra internationella sammanhang där behov och möjlighet finns bör Sverige trycka på vikten av ett starkt djurskydd.

Centerpartiet vill:

- Att det globalt ska inrättas en internationell forskarpanel för biologisk mångfald med samma status som IPCC.
- Att det fortsatta arbetet för en rik biologisk mångfald genomsyras av större lokal delaktighet och en ökad hänsyn till mark- och skogsägarnas kunskap.
- Att den svenska modellen för naturvård vidareutvecklas med än större fokus på landskapsperspektiv, ökad lokal delaktighet och större diversifiering.
- Att det görs en utredning i syfte att säkerställa den bästa marken för livsmedel och energiproduktion.
- Att kommunerna fortsatt ska ha huvudansvar i att avväga och hantera användningen av värdefull åkermark.
- Att klassificeringen av åkermark i Sverige görs om och tar i beaktande fler värden än produktionskapacitet.
- Vara öppna för att det i framtiden kan användas GMO i kommersiell odling inom såväl jord- som skogsbruk. Dock ska försiktighetsprincipen fortsatt gälla.
- Att GMO-produkter ska märkas för att tillförsäkra konsumenter och lantbrukare ett fritt val.
- Att patent på liv och enskilda gener inte ska vara tillåtet.

- Att det ska vara tillåtet för enskilda länder att ha strängare djurskyddsregler än EU:s lagstiftning.
- Att det inom EU ska vara förbjudet att transportera levande djur längre än åtta timmar i sträck.
- Att tvångsmatning av djur ska förbjudas inom EU.

Reservation från Magnus Andersson, CUF, som vill ersätta punktsats sex med:

Öppna för användning av GMO i kommersiell odling i såväl jord- som skogsbruk. Dock ska effekter på den marknaden biologiska mångfalden och sociala aspekter vara utredda innan produkter når

ALLT BÖRJAR HOS DIG!

Individens betydelse för miljöproblemets lösning är påtaglig och en viktig del i att uppnå ett hållbart samhälle. Varje dag tar vi beslut och gör saker som påverkar miljön. Det handlar om allt ifrån hur vi förflyttar oss och vad vi äter till vilken energi vi använder i våra bostäder. Valen är många och som individ kan det vara svårt att alltid veta vad som är det rätta och mängden information kring olika produkters miljöpåverkan kan kännas överväldigande. För att underlätta miljöriktigt leverne måste det vara enkelt, roligt och lönsamt att vara miljövän. Centerpartiets politik bygger på en stark tilltro till människans vilja och förmåga att ta ansvar och vara delaktig i samhället. Vi vet att var och en kan göra skillnad för miljön. Vårt uppdrag är att bidra med verktyg som gör de gröna valen till en självklar del av vardagen. För oss är individen en viktig kraft.

SOPSORTERING – DEN SJÄLVKLARA MILJÖAKTIONEN

Att sortera sina sopor är för många människor en självklarhet och också den mest konkreta handlingen för en bättre miljö. De svenska hushållen ligger långt fram vad gäller miljömedvetenhet; cirka 95 procent av hushållsavfallet tas tillvara genom materialåtervinning eller energiutvinning. Det finns dock mycket kvar att göra. Mängden avfall ökar årligen med ca 3 procent⁴ och är starkt kopplad till den ekonomiska tillväxten. Att förändra förhållandet mellan avfallsmängd och ekonomisk tillväxt precis som vi förändrat förhållandet mellan utsläpp av koldioxid och ekonomisk tillväxt, är enligt Centerpartiet en av de stora utmaningar vi har framför oss i arbetet med att uppnå en eko-effektiv ekonomi. I en eko-effektiv ekonomi måste resursanvändningen effektiviseras så att våra naturtillgångar används bättre och

⁴ Enligt beräkningar från forsknings- och utredningsföretaget Profu kommer avfallsmängderna år 2050 att vara 3-5 gånger högre än idag.

därmed genererar mindre avfallsmängder, men det avfall som genereras måste också användas på bästa sätt. Det behövs en avfallsstrategi för hur förhållandet mellan avfallsmängder och ekonomiska brytas. (Motion 357)

Resursanvändningen är en viktig fråga både innan och efter en vara blivit avfall. Idag har vi lagstiftat producentansvar för sex produktgrupper⁵ samt ett frivilligt åtagande för ett par produktgrupper som innebär att producenterna ansvarar för att samla in och ta omhand uttjänta produkter. Producentansvaret är ett styrmedel för att uppnå miljömålen. Tanken är att det ska motivera producenterna att ta fram produkter som är mer resurssnåla, lättare att återvinna och inte innehåller miljöfarliga ämnen. Producentansvaret har medfört en ökad återvinning och medvetenhet om avfallshantering varför Centerpartiet vill att ett utökad producentansvar utreds och att insamlingssystemen blir mer inriktade på material. Trots att återvinningen ligger på en hög nivå är det viktigt att fortsätta stimulera en ökad materialåtervinning. Centerpartiet vill därför att även frågan om höjda nationella mål för återvunnet material utreds.

Individens delaktighet i avfallsfrågan är central varför närhet till sopsorteringsstationer, oavsett var man bor, är viktigt. Utan hushållens engagemang och vilja att sortera, återvinna och minska avfallsmängderna, försvåras arbetet med att uppnå målen. Ekonomiska incitament så som pant är ett effektivt sätt att öka insamling av olika produkter. Centerpartiet vill skyndsamt verka för ett gemensamt pantsystem för flaskor och burkar inom EU. Många kommuner har också infört ekonomiska incitament i sophantering genom att hushållen betalar per kilo avfall de genererar. Det uppmuntrar till effektivare materialanvändning, återvinning och kompostering. Centerpartiet menar att konsumenternas ansvar att källsortera kan öka ytterligare genom att vidareutveckla de ekonomiska incitament som finns samt hitta nya. Det finns produkter som hushållen använder i större utsträckning som är skadliga för miljön om de hanteras felaktigt. Lågenergilampor är en sådan produkt som har en stor miljönytta medan de används, men som på grund av sitt kvicksilverinnehåll måste omhändertas separat. Centerpartiet vill att det inrättas återvinningssystem för lågenergilampor som motverkar lampornas negativa miljöpåverkan från användare till återvinning. Ett sätt kan vara att öka tillgängligheten att återvinna lågenergilampor. (Motionerna 358-361)

⁵ Producentansvaret omfattar förpackningar, däck, bilar, batterier, returpapper samt elektriska och elektroniska produkter. Det frivilliga åtagandet gäller kontorspapper och lantbruksplast.

Det ska vara lätt att göra rätt

Miljömärkning av produkter och tjänster är ett bra verktyg som ger konsumenten möjlighet att göra bättre val. Centerpartiet är en stark förespråkare av positiv märkning som tydligt visar konsumenten vilken påverkan en vara eller tjänst har på exempelvis miljön. Allt fler företag väljer att miljömärka sina varor och tjänster, men det finns fortsatt ett behov av att stärka konsumenternas tillgång till information. Idag finns en bra energimärkning på vitvaror, som är enkel och tydlig. Centerpartiet vill även ha en liknande märkning på ”brunvaror”, alltså övriga apparater som vi har i våra hem.

Allt fler kommuner och landsting utvecklar system där invånarna får möjlighet att påverka vem som ska leverera en tjänst. Ett system som är uppbyggt på valfrihet ger individen en tydligare roll. Det handlar även om ett förhållningssätt där individen själv kan påverka genom att välja anordnare, och ibland även inriktning och omfattning. Det blir möjligt att välja bort, men också välja till. Centerpartiet är förespråkare av valfrihetssystem och ser detta som en möjlighet att utveckla detta system att även omfatta miljöval.

Centerpartiet vill:

- Att sambandet mellan avfallsmängd och ekonomisk tillväxt ska brytas.
- Öka konsumenternas ansvar att källsortera genom att fler ekonomiska incitament utvecklas.
- Inrätta återvinningssystem för lågenergilampor - från användare till återvinning.
- Använda och utveckla valfrihetssystemen för att möjliggöra individers val utifrån miljöaspekter i ett livscykelperspektiv.
- Att skyndsamt verka för ett gemensamt pantsystem för flaskor och burkar inom EU.
- Att insamlingssystemen ska inriktas på material och inte enbart på förpackningar.

EV. UNDERRUBRIK

EN INTERNATIONELL UTMANING

Att världen står inför en klimatomställning av historiska mått är de flesta överens om. Detta sätter press på den globala energiförsörjningen som står inför ett radikalt omställningstryck och som innebär en mer långsiktig och uthållig energiförsörjning med mindre användning av fossilenergi.

För Centerpartiet är energipolitiken en högst prioriterad fråga och sedan regeringsskiften har vi intensifierat satsningarna för en väg ut ur beroendet av fossil energi. En satsning på förnybar energi och effektivare energianvändning stärker svensk försörjningstrygghet och konkurrenskraft och ger svensk forskning och företagande en ledande roll i den globala omställningen till en kolsnål ekonomi och som möjliggör en successiv utfasning av energikällor som inte är långsiktigt hållbara.

Europas ledare har enats om långsiktiga mål på klimat- och energiområdet. EU-målen innebär en stor utmaning med tuffa krav på medlemsländerna. För att hantera denna utmaning krävs det en mångfald av åtgärder och satsningar. För Centerpartiet är EU:s målsättningar och kommissionens förslag en framgång då vi har varit aktiva och pådrivande i processen. De ambitiösa målsättningarna innebär bland annat innebär att EU till år 2020 ska öka andelen förnybar energi med 20 procent och se till att 10 procent av energianvändningen i alla transporter ska vara förnybara. Det innebär att Sverige ska öka andelen förnybar energi från knappa 40 procent år 2005 till 49 procent år 2020. Det är den högsta målsättningen för något land inom EU.

Som ordförandeland i EU under andra halvåret 2009 kommer Sverige att spela en huvudroll i förhandlingarna om en ny klimatöverenskommelse vid det viktiga Köpenhamns-mötet. För att klara av höga ambitioner krävs att vi utvecklar befintliga och nya styrmedel samt förenklar regelverk. Konkurrensen på energimarknaden är ett prioriterat område Centerpartiet och vi deltar aktivt i EU:s arbete för konkurrenskontroll. Det är genom att kombinera ett aktivt deltagande globalt med ett lokalt ansvarstagande som vi kan möta upp de krav som klimatet kräver och ta ansvar för omvärlden och kommande generationer.

FÖRNYBAR ENERGIPRODUKTION – STARK MOTOR FÖR DEN EKONOMISKA UTVECKLINGEN

Om vi ska kunna visa vägen för andra länder är det viktigt att vi själva har en offensiv och långsiktig klimat- och energipolitik. Vi är eniga om vilken väg vi ska gå och det blir allt tydligare att det går att genomföra en omställning av energisektorn. Det är viktigt att vägvalen görs så att målen uppnås på ett kostnadseffektivt sätt. Satsningen på förnybar energi och effektivare energianvändning stärker svensk försörjningstrygghet och konkurrenskraft. Den förnybara energisektorn kan vara en stark motor för den ekonomiska utvecklingen i framtiden. Historien visar att det inte finns någon motsättning mellan miljöhänsyn och ökad

tillväxt t.ex. genom att Sverige är ett av få länder som har minskat utsläppen av koldioxid med åtta procent samtidigt som vi har ökat vår industriproduktion med 67 procent⁶.

För att klara klimatutmaningen måste den svenska energimixen vila på tre ben. Två av benen, vattenkraft och kärnkraft, är sedan tidigare väletablerade i Sverige och står idag för majoriteten av vår elförsörjning. Det tredje benet är på stark frammarsch men måste öka i andel om våra utsläpp av växthusgaser ska minska, vår energiförsörjning tryggas och säkerheten i energiförsörjningen stärkas.

Svenska företag och privatpersoner måste också kunna lita på att vi har en trygg energiförsörjning. Därför är det viktigt att ambitionerna på klimat- och energiområdet tydliggörs och att dessa återföljs av kraftfulla åtgärder. Vi vill därför skapa långsiktiga och stabila spelregler för industrin och energisektorn. Vi tror på framtidens hållbara energilösningar och vi är redo att leda Sverige i övergången från fossil till en mer långsiktig och hållbar energiförsörjning. På sikt kommer detta att lägga grunden för en stark tillväxt i och med att framtiden ligger i det förnybara.

EN ENERGIÖVERENSKOMMELSE AV HISTORISKA MÅTT

Centerpartiet har i alliansregeringen träffat en historisk energiöverenskommelse som skapar förutsättningar för en rejäl omställning av energisystemet. Att det är finanskris och lågkonjunktur är ingen ursäkt för att strunta i klimatfrågan. Överenskommelsen innebär en klimatpolitik med högre ambitioner än någon tidigare regering och som går längre än något annat land i världen. Med målet om 40 procents utsläppsminskningar har vi intagit en tätposition i Europa.

Överenskommelsen är en stor framgång för Centerpartiet. Genom uppgörelsen lägger vi grunden för en politik som möter klimathotet, tar oss ur fossilberoendet och tar ansvar för kommande generationer.

Grunden i alliansöverenskommelsen är att ett tredje ben ska utvecklas för elförsörjningen, vid sidan av vattenkraft och kärnkraft. Förnybar energi kommer att spela en allt större roll i svensk energipolitik. Målet är att 50 procent av energianvändningen ska bli förnybar, vi ska ha 20 procent effektivare energianvändning, 40 procent minskning av utsläpp av växthusgaser samt 10 procent förnybar energi i transportsektorn

⁶ Naturvårdsverket

Allt detta är viktigt för att investeringar ska komma till stånd och Sverige fortsatt ska ligga i framkant i klimatarbetet och omställningen till en miljödriven ekonomi. Uppgörelsen innebär att Sverige kommer att minska beroendet av kärnkraft och vattenkraft. På det sättet minskar vi även sårbarheten och ökar försörjningstryggheten. (Motion 323)

Centerpartiet anser inte att kärnkraften är en långsiktigt hållbar energikälla. Men det går inte bortse från att den svenska elproduktion i dagsläget till hälften är beroende av kärnkraft. Det innebär att kärnkraften under överskådlig tid kommer behöva spela en roll i den svenska elförsörjningen. I och med överenskommelsen förlängs den svenska kärnkraftsparentesen. Samtidigt ställs tydliga krav för byggandet upp för eventuella nya reaktorer. En viktig prövningsgrund för nya kärnkraftsverk kommer att vara försörjningstrygghet. Kärnkraften ska i framtiden bära sina egna kostnader, något statligt stöd kommer inte att ges. En viktig förutsättning för fortsatt drift av kärnkraften är att säkerhetskraven skärps successivt och att ansvaret för olyckor skärps i enlighet med internationella konventioner. Centerpartiets uppfattning är dessutom att kärnkraften fullt ut skall bära sina egna kostnader och att det tas fram livscykelanalys för befintliga och eventuellt nya kärnkraftverk. Det ska vara upp till marknaden att bedöma huruvida kärnkraftsinvesteringar är lönsamma eller ej.

I Sverige förekommer uran i många områden och förekommer ofta tillsammans med andra grundämnen, t.ex. järn, koppar och guld. Eftersom Sverige är mineralrikt så är det många företag som prospekterar efter olika mineraler. En mineral bland många är uran och ingår därför ofta i de prospekteringstillstånd som bolagen söker och får. Sverige har stor nytta av att många bolag prospekterar då det ger oss god kunskap om vår berggrund. Därför är det just vid prospektering svårt att skilja ut uran från andra mineraler. Däremot är det viktigt att fortsätta ha en stark lagstiftning på området och Centerpartiet vill genomföra en översyn av minerallagen för att pröva möjligheten att stärka det kommunala medinflytandet redan i projekterings- och provborrningsskedet. Lagstiftningen ger en grund för en bra hantering där höga krav måste uppfyllas. Den innefattar ett kommunalt veto mot uranbrytning, mycket höga miljökrav och ger de berörda en stark ställning. (Motion 303-309, 311-320)

Centerpartiet vill:

- Att energipolitiken ska förena miljö, konkurrenskraft och försörjningstrygghet.
- Långsiktigt forma ett hållbart energisystem försörjt enbart av förnybara energikällor.
- Successivt fasa ut energikällor som inte är långsiktigt hållbara.

- Nu prioritera att minska fossilberoendet i transportsektorn och kraftigt öka den förnybara elproduktionen.
- Att elnäten i Sverige och Europa utvecklas för att möjliggöra förnybar energiförsörjning i stor skala och en smartare och effektivare energianvändning.
- Att en kostandseffektiv omställning till förnybar energi och effektivare energianvändning också är det bästa sättet att skapa förutsättningar för långsiktig konkurrenskraft för den Sveriges energiintensiva industri.
- Stärka Sveriges globala konkurrenskraft genom att stärka vår världsledande position i omställningen till en hållbar energiframtid.
- Ta fram livscykelanalys för befintliga och eventuellt nya kärnkraftverk.
- Genomföra en översyn av minerallagen för att pröva möjligheten att stärka det kommunala medinflytandet redan i projekterings- och provborrningsskedet.

Reservation från Sofia Larsen, som vill lägga till punktsatsen:

Att det införs en möjlighet för kommunalt veto för prospektering och provborrning i redan miljöbelastade och väl undersökta områden.

ENERGIEFFEKTIVISERING

Energieffektivisering är kanske den viktigaste strategin för att uppnå låga utsläpp. Genom att använda mindre energi minskar vi behovet av kol, olja och naturgas och därmed minskas utsläppen. Centerpartiets målsättning är att effektivisera användningen av såväl fossila som förnybara bränslen för industri och transporter. Energieffektivitet handlar först och främst om att kontrollera och minska efterfrågan på energi, även om det behövs riktade åtgärder för både energiförbrukning och försörjningstrygghet. Men energieffektivisering är inte bara viktigt för låga koldioxidutsläpp, utan är en av de väsentliga faktorerna bakom den industriella revolutionen och de kostnadsminskningar vi sett för el och andra industriprodukter ända sedan dess.

Det är viktigt att ha både ett systemperspektiv och ett globalt perspektiv på de energieffektiviseringsinsatser som görs. Besparingar i en del av energisystemet får inte leda till ökad åtgång i en annan. I syfte att uppnå resurseffektivitet ska också möjligheterna att tillvarata tillgänglig överskottsenergi prövas först innan tillstånd ges till nya energiproduktionsanläggningar.

Alliansregeringen har kraftigt ökat insatserna för energieffektivisering, i och med energiöverenskommelsen fördubblas vad som satsas idag på energieffektivisering för att nå en

20 procent effektivare energianvändning 2020. Det är första gången som ett energieffektiviseringsmål fastställs för Sverige. Potentialen för lönsamma effektiviseringar är mycket stora och Centerpartiet anser att det finns starka skäl att gå längre. Det bör därför övervägas att sätta än högre och mer långsiktiga mål avseende energieffektivisering. Centerpartiet bedömer att det finns möjlighet att energieffektivisera upp mot 40 procent 2030 att jämföra med 20 procent 2020. (Motion 310)

Energieffektivisering är lönsamt både för samhället och för medborgarna. Den offentliga sektorn ska visa vägen genom ambitiösa energieffektiviseringsprogram i stat, kommuner och landsting.

Centerpartiet vill:

- Effektivisera användningen av såväl fossila som förnybara bränslen för industri, transporter och bebyggelse.
- Att den offentliga sektorn blir en förebild genom energieffektiviseringsprogram.
- Att ett energieffektiviseringsmål på 40 procent till 2030 utreds.
- I syfte att uppnå resurseffektivitet ska alltid möjligheterna att tillvarata tillgänglig överskottsenergi prövas först innan tillstånd ges till nya energiproduktionsanläggningar.

EN FÖRNYBAR ENERGIFÖRSÖRJNING

Att det är hållbara energilösningar som hör framtiden till framgår med all tydlighet av den politik Centerpartiet är med och driver i regeringen där vi bl.a. jobbar aktivt för att underlätta vindkraftsetableringar genom regelförenklingar. Det innebär att kombinera effektiviseringslösningar och bioenergi, vind, sol och biobränslen för att minska utsläppen av koldioxid.

Genom att kombinera ett aktivt deltagande globalt med ansvarstagande lokalt kan vi möta upp de krav som klimatet kräver och ta ansvar gentemot omvärlden och kommande generationer. Centerpartiet prioriterar omställning av landets energisystem till att bli långsiktigt hållbart, med hänsyn till miljö och ekonomi. En viktig del i det arbetet är ökad användning av förnybara källor för elproduktion.

BIOENERGI

Bioenergi framställs främst av grödor från åker och skog och har blivit en allt viktigare energikälla för Sverige och utgör idag basen för en förnybar energiproduktion. Bioenergin skapar inte bara en bättre miljö utan även fler jobb i hela landet. Därmed är den en värdefull resurs i energiomställningen och Centerpartiet anser att det finns goda möjligheter att öka uttaget från skogen. Ska vi också behålla skogen som en råvara för några av Sveriges viktigaste exportnäringar, måste vi se till att använda skogen på bästa sätt och bruka skogen aktivt. Därför vill

Potentialen för tillförsel av biobränslen innebär i stora drag en fördubbling jämfört med tillförseln idag. Skogens tillväxt är ca 100 miljoner kubikmeter per år och tillväxten innebär ett upptag av koldioxid som är dubbelt så stort som de totala utsläppen av växthusgaser från andra sektorer i Sverige. Därför vill vi utreda möjligheten att räkna byggande med trä som en kolsänka och skapa stimulanser kopplat till utsläppspriset på koldioxid.

Centerpartiet vill:

- Genom generella styrmedel skapa fortsatt stabila konkurrensvillkor för bioenergin – i syfte att skapa fler jobb i hela landet och bidra till en bättre miljö och en hållbar energiförsörjning.
- Öka produktionen av biomassa från både skog och åkermark med hänsyn tagen till naturvärden och biologisk mångfald.
- Satsa på forskning och utveckling för hållbar användning av biomassa – inte minst moderna biokombinat för samtidig och effektiv produktion av energi och nya, kretsloppsanpassade material och produkter.
- Utreda möjligheten att räkna byggande med trä som en kolsänka och skapa stimulanser kopplat till utsläppspriset på koldioxid.

VINDKRAFTENS POTENTIAL

Vindkraftproduktionen har en stor potential och breder nu ut sig i hela världen och expansionen går fort. Under perioden 1995-2007 växte den globala installerade kapaciteten med drygt 20 procent per år. Bara i Tyskland finns så många vindkraftverk att utsläppen av koldioxid minskar med mer än vad Sveriges alla bilar släpper ut.

Sverige har mycket goda fysiska förutsättningar för en utbyggnad av vindkraft både på land och till havs. Främst på grund av goda vindförhållanden samt stora arealer där det inte bor människor som kan störas av vindkraftverken. Vår vindkraft bidrar idag med 1 procent av elkonsumtionen och producerar 2 TWh. Det kan jämföras med Danmark som får ca 21 procent av sin el från vindkraft med sina 5000 vindkraftverk och Tyskland med drygt 30 TWh el från nästan 20 000 vindkraftverk som motsvarar 7 procent av landets elkonsumtion.

Alliansregeringen har visat på handlingskraft genom att förbättra förutsättningarna för vindkraftproduktion. Under det första året ökade antalet vindkraftverk med nästan lika mycket som skedde under förra mandatperioden. Under 2008 ökade vindkraftens kapacitet fyra gånger snabbare än tidigare. Utbyggnaden motsvarar årlig elförbrukning för drygt 65 000 villor eller en kvarts miljon lägenheter.

Centerpartiet anser att vindkraften kommer att få en stor betydelse i energiomställningen. Därför vill vi ta steget fullt ut med att anta målsättningen om en planeringsram för vindkraften på 40 TWh till 2030. 40 TWh utgör ca en fjärdedel av elkonsumtionen och dessa ska fördelas på 30 TWh på land och 10 TWh till havs. (Motion 322)

En kraftig expansion av vindkraften kommer att kräva stora investeringar i elnät. Ju fler vindparker, desto större nätförstärkningar och investeringar måste göras i regionnäten. Större etableringar av förnybar elproduktion kan innebära att det inte finns utrymme i det befintliga elnätet för att möjliggöra anslutning av ny elproduktion. Detta gäller såväl det lokala och regionala nätet som det nationella stamnätet. Detta innebär att bygg ut infrastrukturen för elöverföring så att vindkraftens potential full ut kan utnyttjas.

Andelsägande sätter fart på hjulen!

Vindkraften erbjuder människor en ny och lättillgänglig möjlighet att investera förnybar energi för eget behov, och därigenom försäkra sig om miljövänlig el till en stabil kostnad i framtiden. Det är en möjlighet som annars bara är öppen för stora företag och för hushåll som kan ha ett eget litet vindkraftverk på tomten. Jämfört med alternativet, att äga sitt egna vindkraftverk på den egna gården är det ur ett samhällsekonomiskt perspektiv mycket effektivare att gå samman med andra och investera i större och effektivare anläggningar. Därför anser vi att det bör snarast göras en översyn av regelverket.

SOLENERGI

Att utnyttja solenergi för uppvärmning har varit självklart långt före industrialismen men att utnyttja solenergi direkt för att producera el är en mer avancerad teknik. Solenergin har dessutom den stora fördelen att den inte behöver placeras ut i känsliga ekosystem, utan kan sättas upp på tak eller i öknar. De senaste nio åren har den installerade kapaciteten solceller i världen ökat med 40% årligen. Tillväxten 2006 var hela 50 procent och år 2007 nästan 70 procent.

Den tillverkande solcellsindustrin i Sverige har växt mycket kraftigt de senaste åren. För att möjliggöra en fortsatt snabb utveckling och en kommersialisering av solenergi krävs, förutom teknikerna för att använda solenergi, också tekniker för lagring och distribution. Det kan handla om teknik för att omvandla solenergin till vätgas eller förbättrad teknik för att distribuera el utan förluster. Eftersom marknaden redan är mycket stor men kraftigt subventionerad så är det i vissa fall svårt för tillverkarna att prioritera FoU eftersom marknaden köper allt de kan tillverka till ett bra pris. Detta är dock förmodligen ett tillfälligt förhållande och verkningsgraderna måste öka och kostnaderna minskas om marknaden skall kunna överleva på dagens samt högre nivåer i en mer konkurrensutsatt marknad.

Det handlar inte längre om fromma förhoppningar utan om en framtida marknadstillväxt. Därför vill Centerpartiet främja forskning och utvecklingen kring industriella tillverkningsmetoder så att tillverkningskostnaderna kan minskas. Därmed arbetar Centerpartiet för att ta fram en nationell strategi för solenergi där produktionen uppgår 10 TWh solvärme och 10 TWh solel år 2030. Detta innebär att solvärmeinstallationerna behöva öka med i genomsnitt 22 procent och solelinstallationerna med i genomsnitt 39 procent per år, vilket är ett högt genomsnitt, men inte orealistiskt.

VÅGKRAFT

Vågkraft alstras från vågornas energi som är en förnybar energikälla som alstras via solenergi. Solen värmer luften vilket orsakar vindar som alstrar vågrörelser på vattenytan. Av dessa förnybara energiformer sol, vind och vågenergi är vågenergin den jämnaste. Vågenergin varierar dock kraftigt över året och är som störst under hösten. Det finns planer på att tillverka stora vågkraftverk i storleksordningen multi-MW, upp till storleksordningen 100 MW planeras, men det är vid placeringar där dessa speciella förutsättningar finns.

Centerpartiet anser att vågkraft är en helt förnybar energiform som har stor potential i framtiden. Trots relativt ”dåliga” vågor längs Sveriges kuster uppskattar forskare potentialen till 10 TWh/år. Effekten är ungefär dubbelt så stor på höst och vinter jämfört med sommaren.

Centerpartiet vill:

- I nästa steg sätta ett långsiktigt mål för gröna elcertifikat på omkring 40 TWh år 2030.
- Uppmuntra installationen av solpaneler eller motsvarande vid alla ny- och ombyggnationer av fastigheter.
- Se över regelverket för vindkraftskooperativ så att andelsägande inte missgynnas.
- Stimulera teknikutveckling och marknadsintroduktion av ny förnybar energiteknik inom bland annat sol- och vågkraft.
- Arbeta fram en nationell vision för solenergi med inriktning mot 10 TWh solvärme och 10TWh solet år 2030.

NÄTANSLUTNING FÖR SMÅSKALIG ENERGI

Framtidens samhälle med en hållbar energiförsörjning innehåller stora mängder av förnybar elproduktion som med stor sannolikhet kommer att vara distribuerad och närproducerad. Den närproducerade elen måste kunna tas om hand i elnätet på ett okomplicerat sätt.

En kraftig expansion av vindkraften kommer att kräva stora investeringar i elnät. Om Sverige ska klara EU:s krav att öka andelen förnybar energi från 40 till 49 procent till år 2020 är det bråttom med nätutbyggnaden i hela landet. Ju fler vindparker, desto större nätförstärkningar och investeringar måste göras i regionnäten. Större etableringar av förnybar elproduktion kan innebära att det inte finns utrymme i det befintliga elnätet för att möjliggöra anslutning av ny elproduktion. Detta gäller såväl det lokala och regionala nätet som det nationella stamnätet.

Centerpartiet vill främja egenproducerad småskalig elproduktionen och vill därför undanröja de hinder som investeringar i en produktionsanläggning innebär. Idag finns det ca 400 småskaliga produktionsanläggningar som inte är anslutna till elcertifikatsystemet pga höga mät- och rapporteringskostnader. Utgångspunkten för elmarknaden är timvis mätning och därför måste man också mäta timvis för att erhålla elcertifikat. Med dagens kostnader för timmätning är det knappt lönsamt att anmäla en anläggning till elcertifikatsregistret om den är i storleksordningen ett par kilowatt.

Allt eftersom produktionskapaciteten ökar blir elförbindelserna med övriga Europa viktigare. En utbyggnad mot kontinenten, främst till Tyskland, Polen och Baltikum, kommer att löna

sig eftersom elpriset sannolikt fortsatt kommer att vara högre där än i Norden. Detta möjliggör export av el från Norden. Detta förutsätter att överföringskapaciteten mellan de nordiska länderna ska fortsätta att förstärkas för att upprätthålla en trygg och säker elförsörjning och skapa förutsättningar för en stärkt konkurrens på den nordiska elmarknaden. Centerpartiet ser därför vikten av en fortsatt sammanlänkning av elnäten inom Norden och på sikt inom EU.

INTELLIGENTA ELNÄT

Elnäten kommer på sikt bli en allt mer avancerad marknadsplats där kunder och kundernas installationer kan kommunicera effektivt och på så sätt utnyttja det komplexa elsystemet mycket effektivare.

En ökad användning av elbilar kommer att kräva bättre batteriteknik, samt ställa krav på elnätet eftersom det krävs ny infrastruktur för laddning samt att användningsmönstren av el förändras.

För att klara av dessa förändringar krävs ett mer intelligent och aktivt elnät, s.k. Smart-Grid. Ett intelligent nät skapar förutsättningar för att gå från passivt konsumerande till att ta aktiv del i nätet och den framtida energimarknaden. Det innebär att producenter och konsumenter kan samverka i det elektriska nätet för att generera och använda energi.

Centerpartiet vill höja medvetenheten och samtidigt ge Energimyndigheten, i uppdrag att utreda teknikutvecklingen runt Smart-Grid. Allt eftersom produktionskapaciteten ökar blir elförbindelserna med andra länder allt viktigare. Elnätet bör på sikt integreras med elnäten i länderna runt Östersjön och över huvud taget integrera svenska elnät med andra länder.

Det krävs stor satsning på forskning och utveckling för att dagens elnät ska bli Smart Grids, d.v.s. elnätens infrastruktur måste utvecklas och förädlas. Därför vill Centerpartiet uppmuntra utveckling av test- och mötesplatser där samhällsnyttan och den nya teknologin provas, visas upp och kan utvärderas. (Motion 321)

REGLERKRAFT

Med Sveriges goda tillgång på vattenkraft räcker dagens reglerutrymme långt. På sikt kommer det emellertid att behövas vissa åtgärder för att öka detta utrymme. Exempelvis kan det behövas fler kraftverk som ges tillstånd till större variationer i vattenflöde genom turbinerna och dessutom få ha större skillnad mellan högsta och lägsta dämningssgräns. Detta förutsätter i vissa fall att dammar måste höjas. Tyvärr går utvecklingen i dagsläget åt motsatt

håll då majoriteten av de vattendomar som omprövas ger kraftverken mindre möjligheter till reglering. Därför bör Svenska Kraftnät ges i uppdrag att utreda behoven av reglerkraft med 40 TWh vindkraft i näten 2030.

Centerpartiet vill:

- Förenklad och snabbare nätanslutning av anläggningar för produktion av förnybar el. Lättnader i koncessionshanteringen för elnät och administrativa riktlinjer för hur producenter av förnybar el ska komma överens med nätföretagen vid anslutning.
- Utreda teknikutvecklingen runt Smart-Grid.
- Utreda behoven av reglerkraft och utvecklade elnät med 40 TWh vindkraft i näten 2030.
- Snabba på utbyggnaden av elnäten.
- Fortsatt arbete för att stärka konkurrensen på den nordiska elmarknaden.

DRIVMEDEL

Transportsektorn motsvarar 20 procent av Sveriges totala energianvändning. Sektorns energianvändning är den största utmaningen vi har framför oss på grund av att energin till 95 procent baseras på fossila bränslen. Centerpartiet vill att framtida tekniska lösningar ska bidra kraftigt till att minska detta beroende. Och vi vill utnyttja de goda förutsättningarna som en omställning i transporten innebär genom att vara ett föregångsland inom området. Till exempel är vätgas och bränsleceller ett lovande teknikområde med stor potential där kommersiella genombrott nyligen har börjat ske runt om i världen.

PLUGIN-FORDON – ETT SYSTEMSKIFTE!

Den rådande krisen inom fordonsindustrin har ökat intresset för satsningar på hybridisering, laddhybrider och elfordon. Från att dessa satsningar har varit relativt lågt prioriterade ses nu en övergång till eldrift som en överlevnadsfråga. Mycket talar därför för att vi nu ser början på ett systemskifte när det gäller framtidens fordon.

Plug-in fordon har potential att bli en nyckelfaktor för att möta framtida CO₂-mål och även att bidra till ett framtida samhälle med renare och tystare städer. Centerpartiet har identifierat framgångsfaktorerna som kommer att driva utvecklingen mot en framtida fordonsflotta bestående av plug-in fordon. Dessa består bl.a. av att förutsättningar måste skapas för att göra fordonen attraktiva, dessutom måste en utbyggnad av infrastruktur uppmuntras.

Laddhybrider och elfordon passar mycket bra ihop med miljövänlig elproduktion. Trehundra havsbaserade vindkraftverk på 5 MW kan klara energitillförseln till två miljoner laddhybrider eller elfordon, d.v.s. nästan hälften av Sveriges personbilspark. Detta skulle minska oljeberoendet för personbilssektorn med 40 procent!

En kraftfull satsning på laddhybrider och elfordon bidrar till att uppnå Sveriges klimatmål och en övergång till ökad eldrift inom transportsektorn bör påskyndas. Därför är vi mycket positiva till Vägval Energis vision som innebär en målsättning om 600,000 och elfordon år 2020. Detta mål innebär att koldioxidutsläppen från personbilssektorn kommer minska med upp mot 20 procent samtidigt som elbehovet endast uppgår till ca 1.5 TWh eller ca 1 procent av Sveriges elproduktion. Det är en insats som skulle stärka svensk fordonsindustri och dess underleverantörer samt lägga grunden för ny industriell utveckling i landet.

BIOGASSTRATEGI 2030!

Biogasen har utmärkta miljöegenskaper som gör att den är särskilt lämplig att använda i fordon. Med de goda förutsättningar vi har att producera biogas i Sverige, ser vi den som en viktig komponent i Sveriges framtida bränsleförsörjning då den ingår i det naturliga kretsloppet. En av fördelarna med biogas, utöver dess uppenbara klimatnytta, är att det går att framställa ett högvärdigt bränsle av restprodukter och den minskar utsläppen av fossil koldioxid, kväveoxider och partiklar till nästan noll.

Potentialen är stor då biogas redan har ersatt stora mängder bensin och diesel i transportsektorn. På sikt kan 25 procent av dagens drivmedelsmarknad (uppemot 25 TWh) ersättas av rötad och förgasad biomassa.

Centerpartiet ser mycket positivt på utvecklingen av det som kallas bränslekombinat för samproduktion av olika biodrivmedel, som etanol och biogas, där restprodukter utnyttjas. Omvandlad biomassa används för kraftvärmeproduktion, i industriprocesser, som råvara för industrin och som energibärare i våra hem. Det är samlat en stor satsning som Sverige har gjort och där alliansregeringen har skapat ett antal olika åtgärder för att stödja biogasen i Sverige.

Centerpartiet går ett steg längre och har arbetat fram ett nationellt långsiktigt mål till 2030 som kopplas till tekniska och ekonomiska förutsättningar. Därmed bör användning och produktion av biogas stödjas under en övergångsperiod. Vi vill därmed initiera en nationell och lokal plan, kopplat till stöd för investeringar i produktion och infrastruktur tillsammans

med stimulans av fordonsmarknaden. På sikt, till 2030 kan biogasproduktionen uppgå till 15 TWh från rötning och ytterligare 40 TWh från förgasning.

För att underlätta omställningen av fordonsbränsle krävs forskning för utveckling och tillämpning av alternativa drivmedel i arbetsmaskiner som t.ex traktorer. När väl alternativ teknik och drivmedel finns på marknaden vill vi införa en miljöpremie för traktorer. Detta skulle öka incitamenten för omställning, något som inte minst visat sig med regeringens miljöbilspremie. Tekniken för att köra traktorer på biogas finns redan idag, och används bland annat i Österrike, men i Sverige omöjliggörs detta bland annat på grund av att det idag inte går att registrera en biogastraktor. Därför vill vi ge Vägverket i uppdrag att se över reglerna för att snarast tillåta registrering av biogastraktorer. Detta bör öka möjligheterna för lantbrukaren att skapa ett kretslopp på gården, och att bli självförsörjande på energi.

VÄTGAS

För att klara en framtida hållbar energiförsörjning krävs en omställning från fossila bränslen till förnybara energikällor. Vätgas kommer att utgöra en del av ett sådant framtida energisystem och bedöms spela en betydande roll som energibärare. Möjligheterna ligger i att vätgas är ett bränsle med högt energiinnehåll. Men för att vätgas som energibärare skall bli en del av ett uthålligt energisystem måste tekniken utvecklas vidare.

Runt om i världen satsas allt större resurser på vätgasprojekt. Biltillverkare presenterar nya vätgasdrivna modeller och det investeras i tankstationer för vätgas. Europeiska kommissionen har pekat ut vätgas- och bränsleceller som en nyckelteknologi och har tillsammans med europeisk industri startat ett Joint Technology Initiative, JTI, som investerar 470 miljoner euro för att påskynda vidare utveckling och marknadsintroduktion.

Centerpartiet ser möjligheterna med vätgasen som ett framtida drivmedel och åtgärder krävs för att bygga vidare på den framgångsrika forskning som gjorts i Sverige inom vätgas och bränsleceller.

Enligt forskningen är potentialen för transportsektorn i det mest offensiva scenariot för 2030 en reduktion på 825 000 ton CO₂-ekvivalenter per år, om 10 procent av den totala fordonsparken drivs på vätgas.

Centerpartiet vill:

- Arbeta fram en biogasstrategi med en inriktning om 50 TWh år 2030.
- Att Sverige tar en världsledande position vad gäller fordonsutveckling, biodrivmedel, infrastrukturutbyggnad av tanknings- och laddningsställen, och andra åtgärder som tar oss till en fossilfri fordonsflotta.
- Möjliggöra miljövänliga godstransporter på våra vägar genom kraftfulla satsningar på biobränsleproduktion och bränsleinfrastruktur.

STYRMEDEL

Centerpartiet var med och skapade elcertifikatsystemet som är ett stödsystem för att öka produktionen av förnybar el. Systemet har förlängts till 2030 och gör att aktörerna nu vågar investera stort i vindkraft och biokraftvärme i stor skala.

Elcertifikatsystemet bygger på att producenter kan välja att producera förnybar el och få en extra ersättning genom att sälja elcertifikat på marknaden. Valet beror av kostnaderna för att producera förnybar el där producenten väljer att producera förnybar el då den totala ersättningen är högre än kostnaderna. Priset på elcertifikaten bestäms av marknaden och systemets kvotplikt styr efterfrågan som i sin tur påverkar prisnivån på elcertifikaten. Det är således marknadens signaler som bidrar till ett effektivt resursutnyttjande där marknaden själv styr oss mot de bäst lämpade investeringarna. (Motionerna 324-326)

Centerpartiet vill stärka arbetet med att integrera den europeiska elmarknaden. Ett lämpligt steg är att utvidga elcertifikatsystemet till ett eller flera länder i Norden, för en senare utveckling till hela eller delar av den inre marknaden. Ju större marknad som omfattas av ett elcertifikatsystemet desto större genomslag torde systemet få genom att det därmed kan bidra till att den mest effektiva etableringen av förnybar produktion kan genomföras med utgångspunkt från den utvidgade geografiska täckningen. Ett marknadsbaserat system för den inre marknaden skulle täcka ett så pass stort geografiskt område att ett certifikatsystem skulle kunna få intressanta styreffekter och därigenom kunna bidra till kostnadseffektiva lösningarna och lägena prioriteras på ett effektivt sätt.

Effektivare slutanvändning av energi bidrar till minskade utsläpp av koldioxid och andra växthusgaser. Centerpartiet vill intensifiera effektiviseringen av energianvändningen och föreslår därför att införa ett system med vita certifikat. Det är ett flexibelt och

kostnadseffektivt system där distributörerna av el och värme åläggs genomföra en viss mängd energieffektivisering åt slutanvändarna, som kan antingen vara ett bostadsbolag eller en verkstadsindustri. En konstruerad marknad uppstår som efterfrågar den billigaste effektiviseringsåtgärden. Distributörerna kan välja att genomföra effektiviseringsåtgärderna själva eller köpa vita certifikat genom att någon annan, till exempel en verkstadsindustri, har minskat sin energianvändning i motsvarande grad och fått tillgodoräkna sig vita certifikat.

Centerpartiet vill införa tydliga styrmedel, såsom att sätta pris på utsläpp av växthusgaser, vilket är utgångspunkten för att minska transportsektorns klimatpåverkan. Därför vill vi förlänga den skattebefrielse för miljöbilar som gäller fram till 2013. Skattebefrielsen gör det dyrare att använda fossil energi och billigare att använda det som är bra för miljön.

Vi är mycket positiva till den ökande andelen miljöbilar på marknaden. För att denna utveckling ska kunna fortsätta, måste dock tillgången på biodrivmedel öka i samma utsträckning och takt. För att stimulera övergången till förnybara bränslen och för att göra biodrivmedel än mer konkurrenskraftiga krävs ytterligare insatser. Därför föreslår vi gröna drivmedelscertifikat som innebär att den som producerar eller importerar ett förnybart bränsle får ett certifikat för varje MWh bränsle, vilket stimulerar aktörer att producera ännu mer förnybara bränslen.

För att vi ska få tillstånd ett skifte till miljöfordon och en utveckling av laddhybrider och elfordon, är det viktigt att ge marknaden de rätta ramvillkoren. När de största tekniska barriärerna är överkomna kan den verkliga marknadstillväxten ta vid. Vi bedömer att ett reducerat förmånsvärde har en stor potential att stimulera marknaden under den tidiga marknadstillväxten. Genom att stärka incitamenten för bilförmånstagare, som av erfarenhet både köper dyrare fordon och äger dessa under kortare tid än privatpersoner, kommer snart andrahandsmarknaden i högre utsträckning bestå av elfordon som kan införskaffas till lägre kostnad. Idag reduceras förmånsvärdebeloppet för miljöbilar vilket innebär att den månatliga förmånsvärdebeskattningen för den anställda blir lägre jämfört med vanliga fordon. Då denna beskattning endast gäller fram till och med 2011 skulle vi vilja se en fortsatt reduktion på förmånsvärdet för miljöfordon. En möjlighet som bör beaktas är att modifiera avgiftssystemet med en utsläppsberoende del (eventuellt med hänsyn till fler emissioner än koldioxid), där elbilar befrias från den utsläppsrelaterade avgiften men inte från den trängselrelaterade avgiften.

Centerpartiet vill:

- Arbeta för att utvidga elcertifikatsystemet till den nordiska marknaden.
- Undersöka möjligheten att införa vita certifikat för att stimulera företagsinvesteringar i effektivare processer.
- Fortsatt skattebefrielse förnybara bränslen efter 2013.
- Ha ett differentierat produktionsstöd till förnybara drivmedel där gröna drivmedelscertifikat kan vara en väg att göra biodrivmedel mer konkurrenskraftiga.
- Förlänga nedsättningen av förmånsbeskattningen av miljöbilar efter 2011.

INFRASTRUKTUR

Transporter och kommunikationer är en central del av ett väl fungerande samhälle.

Centerpartiet förespråkar en infrastruktur och ett transportsystem som bidrar till företagande och tillväxt i hela landet samtidigt som trafikens negativa påverkan på miljön och människors hälsa minimeras. Människors och företags behov ska stå i centrum för transportsystemets utformning och därför är en trafikslagsövergripande ansats central i vår långsiktiga infrastrukturplanering. En sådan helhetssyn gör att alla trafikslag, var för sig och i kombination nyttjas på ett effektivt och långsiktigt hållbart sätt.

Idag finns det många gränser; såväl administrativa som geografiska som förhindrar ett väl fungerande transportsystem. Vi ser idag en regionalisering av Sverige där nästa steg bör vara att den regionala nivån får en ökad kompetens när det gäller planering och investering i infrastruktur. Staten ska inte detaljstyra frågor som kan lösas bättre av andra, exempelvis enhetliga taxor för yrkestrafik där marknaden fortsatt bör sätta priset. Däremot ska statligt ägda företag ha möjligheten att ge klara ägardirektiv med tydliga miljökrav. (Motion 335)

Infrastrukturen beskrivs ofta som en nationell angelägenhet men avgörande för vår internationella konkurrenskraft är att infrastrukturen är gränsöverskridande och att transportstråk skapas, inte bara i nord-sydlig riktning utan också i öst-västlig. Gemensamma prioriteringar behöver göras på såväl nordisk som europeisk nivå. I synnerhet järnvägssektorn inom Europa behöver lämna det nationella monopoltänkandet bakom sig till förmån för ökad liberalisering och marknadstänk. På det sättet kan vi skapa effektiva järnvägskorridorer genom Europa. (Motion 332)

Centerpartiet vill:

- Att staten har ett övergripande ansvar för infrastrukturinvesteringar och en god infrastruktur i hela landet.
- Att resurserna till drift- och underhåll är på en tillräckligt hög nivå så att standarden på investerad infrastruktur upprätthålls.
- Utveckla den gränsöverskridande infrastrukturen i syfte att knyta ihop våra grannländer och dess transportstråk.
- Att utformningen av infrastruktur och transportsystemet medverkar till ett jämställt samhälle.

DIGITAL ALLEMANSRÄTT

Målet för Centerpartiets IT-politik är att Sverige ska vara ett hållbart informationssamhälle där alla ska ha tillgång till snabba och effektiva elektroniska kommunikationer. Internet är ett mycket viktigt verktyg för demokrati, självförverkligande, företagande och idag är det svårt att föreställa sig hur vårt samhälle skulle se ut utan tillgång till Internet. Därför är det viktigt att vi slår vakt om det öppna Internet som vi har vant oss vid och att bredbandsutbyggnaden kan fortsätta med offentligt stöd så att alla i hela landet kan ta del av Internets möjligheter, såsom offentliga e-tjänster etc. En allt viktigare del av IT-politiken handlar om hur radiofrekvenser ska förvaltas. Idag används dessa till kommunikation via bland annat radio, TV, satellit, mobilsamtal och mobilt bredband. Med modern teknik kan snabba, effektiva och elektroniska kommunikationer ske trådlöst och täcka i stort sett hela Sverige till förhållandevis låga kostnader. Detta förutsätter en liberal spektrumhantering där användarna och marknaden i stor utsträckning själva bestämmer vilka tjänster som ska finnas.

(Motionerna 333-334)

Fortfarande finns det delar av Sverige som saknar tillgång till hög och robust nätkapacitet. Därför verkar vi för en ”digital allemansrätt”, där alla människor i hela landet ges möjlighet att använda IT-kommunikation på likvärdiga villkor. För att förbättra konkurrensen på bredbandsmarkanden behöver näten vara öppna och operatörsoberoende. Det offentliga ska säkerställa att infrastrukturen når alla och att trafiken på näten är fri och öppen för alla. Kommunernas, regionernas och statens ansvar bör därför tydliggöras. (Motion 333)

Centerpartiet vill:

- För att Sverige ska kunna bli en världsledande IT-nation krävs det tillgång till Internet med hög och robust kapacitet där människor bor och verkar.
- Planlägga för att effektiv och robust elektronisk kommunikation såsom bredband och telefoni möjliggörs för alla invånare och företag i hela landet.
- Att spektrumpolitiken ska ske på liberala principer för att garantera att hela landet har tillgång till snabba och effektiva elektroniska kommunikationer.
- Verka för att näten ska vara öppna och operatörsoberoende.
- Tydliggöra kommunernas, regionernas och statens roll avseende tillgången till bredband.

TRANSPORTER

Transportfrågor handlar ofta om olika typer av färdmedel för människor att ta sig från en punkt till en annan. Men frågan är av ännu större vikt. Att kunna förflytta sig på ett smidigt sätt innebär en betydande frihet som gör stor skillnad i människors vardag, inte minst när det handlar om att få tillgång till en så stor arbetsmarknad som möjligt. Fungerande transporter underlättar också frihandel och stärker därmed vår konkurrenskraft i EU och resten av världen. Lika viktigt som det är att öka rörligheten är att alla transportslag ska bära sina egna miljökostnader. Politiken har ett stort ansvar i att sätta upp mål, ställa krav och utforma styrmedel som stakar ut förutsättningarna och leder oss på rätt väg. Ett exempel kan vara att se över om reseersättningens utformning kan gynna miljöskadliga alternativ och ställa krav på att den offentliga fordonsflottan ska vara fossilfri år 2020. Politikens uppgift är inte att bestämma vilka enskilda transportmedel som ska användas, utan skapa möjligheter för människor att förflytta sig på klimateffektivt sätt, exempelvis genom att se över beskattningen för dieselfordon. Att utforma en teknik som främjar miljön och erbjuda bra verktyg som gör att var och en kan ta ansvar och dra sitt strå till stacken. Vidare har politiken ett ansvar för att höja säkerheten, ett exempel på detta är att få bort alkoholpåverkade förare från vägarna. Var fjärde omkommen personbilsförare är alkoholpåverkad. Eftersom så många som en tredjedel av rattfylleristerna har kört alkoholpåverkade tidigare är riktade åtgärder mot denna grupp avgörande för att minska rattfylleriet här och nu. Yrkestrafiken spelar också en viktig roll som föregångare. Här kan såväl det offentliga som det privata ställa tydliga upphandlingskrav när det gäller trafiksäkerhet, inklusive alkohol. Inom EU bör vi också ställa krav på alkohol i nya bussar och lastbilar i yrkesmässig trafik. Långsiktigt är målet att alla våra bilar ska ha

alkolås, som standard, men det som verkligen kan göra skillnad på kort sikt är riktade åtgärder gentemot rattfyllerister och alkoholberoende personer. Ett annat område där säkerheten behöver förbättras är cykeltrafiken som på grund av bristande skydd och närheten till motorfordon ständigt befinner sig i riskzonen. Centerpartiet vill också verka för ett transportslagsövergripande synsätt i hela Europa där alla de fyra transportslagen (väg, järnväg, sjöfart och luftfart) samverkar. För att stärka kompetensen och samordna och effektivisera planeringen och förvaltningen av infrastrukturen för de olika trafikslagen vill Centerpartiet att ett gemensamt trafikverk etableras. (Motionerna 336-339, 344, 346, 365, 366)

Centerpartiet vill:

- Främja rörlighet på ett sätt som är miljövänligt, samhällsekonomiskt hållbart och säkert.
- Att ett gemensamt trafikverk etableras.
- Att alla transportslag ska fullt ut bära sina miljökostnader.
- Att transportsystemet ska stärka vår internationella konkurrenskraft.
- Fordonsskatten ska vara koldioxidifferentierad för samtliga fordon.
- Att den offentliga fordonsflottan ska vara fossilfri 2020.

KOLLEKTIVTRAFIK

Genom sin storlek, tillgänglighet och potential att transportera fler människor än i dagsläget, utgör kollektivtrafiken en viktig länk i transport- och miljöarbetet. Kollektivtrafiken ska vara anpassad efter resenärernas behov och är också viktig för att närma oss målet om ett jämställt transportsystem.

Av dagens kollektivtrafik utgör bussarna på våra vägar och gator den dominerande andelen. I mindre tätorter och på landsbygden är busstrafik tillsammans med taxitrafik ofta den kollektivtrafik som kan erbjudas. Bussen kombinerar en hög grad av rörlighet med möjligheten att åka kollektivt. Biljettpriserna skulle kunna sänkas genom att det offentliga upphandlar på ett sätt som får bussbolagen att själva tjäna på ett ökat resande.

I större städer kan kollektivtrafiken vara en blandning av tåg, spårvagn, tunnelbana och buss. Genom en fortsatt användning av trängselavgifter, genom att ge bussarna företräde i särskilda bussfiler och genom att ställa tydliga krav på miljöfordon vid upphandlingar går det att få till stånd en snabbare utveckling av kollektivtrafiken och en begränsning av den

utrymmeskrävande och miljöbelastande biltrafiken. Framtidens kollektivtrafik kräver nya lösningar och modern teknik där spårbilar kan vara ett alternativ. (Motion 338, 345)

PERSONBILAR

Vid regeringsskiftet 2006 hade Sverige den i särklass tyngsta och mest bränsleslukande bilparken inom EU. Alliansregeringen har redan genomfört en rad åtgärder för att minska utsläppsnivåerna från bilparken. Om vi kan reducera utsläppen till EU:s mål på i genomsnitt 120 gram per kilometer, kommer Sveriges totala utsläpp av växthusgaser att minska med åtta procent, liksom möjligheten att på egen bekostnad konvertera äldre bilar så att de kan köras på biodrivmedel och ge lägre utsläpp samt att mängden koldioxidutsläpp ska påverka förmånsbeskattningen på bilar. Vi vill också ha en enhetlig miljöbilsdefinition inom EU och möjliggöra för registrering av vätgasbilar i Sverige.

Det går att göra mycket mer för att minska bilarnas utsläpp och klimatpåverkan. Därför vill Centerpartiet medverka till ett samarbete mellan fordonsindustrin och staten syftande till att rangera ut de äldsta bilarna. En lösning där både tillverkare och staten skapar förutsättningar för ett system med ekonomiska stimulanser för skrotande av äldre bilar innebär att båda parter tar ansvar för att få bort gamla, miljöskadliga bilar från våra vägar. Vidare vill vi att de nya bilar som säljs från 2015 ska vara utformade för förnybara drivmedel eller elhybriddrift. (Motion 342)

När det gäller trafiksäkerheten ser vi det som en kontinuerlig förbättringsprocess mellan forskningen, näringslivet och politiker, samtidigt som trafikantens individuella ansvar bör tydliggöras. Det finns röster för införandet av obligatoriska kontroller av körkortsinnehavare, detta vänder vi oss emot då myndighetsbeslut ska grundas på individuella bedömningar och inte generella tester för en viss ålderkategori. Däremot ser vi gärna att människor tar sitt ansvar, både när det gäller den fysiska hälsan men också att tillvarata de möjligheter som finns för fortbildning. (Motionerna 340-341)

Centerpartiet vill:

- Verka för att utveckla kollektivtrafiklösningar som främjar valfrihet i boende, arbete och studier i syfte att skapa färre arbetsmarknadsregioner och underlätta pendling.
- Att de nya bilar som säljs från 2015 ska vara utformade för förnybara drivmedel eller elhybriddrift.
- Att mängden koldioxidutsläpp ska styra förmånsbeskattningen på tjänstebilar.

- Att fordonstillverkare och staten ingår ett partnerskap i syfte att få bort de mest miljöskadliga bilarna från våra vägar.
- Ytterligare stärka koldioxidkomponenten i fordonsskatten för personbilar.
- Se en enhetlig miljöbilsdefinition inom EU som bygger på kommissionens utsläppskrav.
- Slopa extraskatten på dieslbilar med partikelfilter, men behålla det extra miljötillägget.
- Möjliggöra registrering av vätgasbilar i Sverige.
- Att kollektivtrafiken ska vara anpassad efter resenärernas behov vilket bland annat kräver modern teknik och nya lösningar där spårbilar kan vara ett alternativ.

JÄRNVÄG

Järnvägen spelar en betydelsefull roll för miljö och tillväxt genom möjligheterna till långväga transporter arbetspendling och kapaciteten att frakta mer gods. Därför vill Centerpartiet se en ordentlig satsning på järnvägsnätet så att fler företag och privatpersoner kan nyttja tåget. Tyvärr har drift och underhåll under lång tid varit eftersatt inom järnvägsnätet, Centerpartiet anser därför att det är angeläget att satsa på bättre underhåll att bygga bort kvarvarande flaskhalsar och byggande av dubbelspår liksom vissa strategiska nya banor för exempelvis höghastighetståg. Det är glädjande att regeringen nu satsar betydande belopp på just detta. Järnvägstrafiken måste bli så attraktiv att mer av den långväga godstrafiken och persontrafiken söker sig över från väg till järnväg, där så är möjligt. Utveckling av godsterminaler med kombinationen väg- järnväg är nödvändig tillsammans med alternativa transportmetoder som exempelvis biltåg samt förbättrade möjligheter att skicka cykel med tåg. (Motion 343)

En ökad samordning av de olika nationella järnvägssystemen inom Europa skulle förbättra möjligheterna för utvecklad trafik. Idag har olika länder i Europa olika regler, elsystem, spårvidder och språkrav, vilket kostar tid och pengar. Centerpartiet anser att Sverige ska verka för ett harmoniserat europeiskt järnvägssystem. Vidare anser vi att mer effektiv standardisering är en förutsättning för att bättre kunna dra nytta av de järnvägsinvesteringar som både gjorts och ska göras.

Centerpartiet vill:

- Prioritera en fortsatt utbyggnad av en välfungerande järnvägsinfrastruktur i hela landet.
- Förverkliga planerna på höghastighetståg mellan våra tre storstäder.
- Verka aktivt för en harmonisering av den europeiska järnvägen.
- Att ökad kapacitet och bättre nyttjande av befintliga spår sker genom bl.a. ökad konkurrens och differentierade banavgifter.
- Prioritera utvecklingen av godsterminaler med kombinationen väg- järnväg.
- Verka aktivt för att biltåg införs.
- Förbättra möjligheterna att skicka cykel med tåg.

FLYG

I en allt mer globaliserad värld är flyget en nödvändig tillgång. Sannolikt kommer dock miljö- och klimathänsyn att sätta gränser för en fortsatt expansion av flyget. Nationell och internationell snabbtågstrafik kan komma att utgöra ett komplement till flyget. Där har politiken ett ansvar att underlätta för alternativen genom forskning och ekonomiska satsningar, men även företag och individer har ett ansvar att välja ett så miljövänligt alternativ som möjligt. Tillsammans kan vi göra så att flyget utvecklas i en grön riktning. Bland Centerpartiets förslag finns att flyget fullt ut ska bära sina miljökostnader. Dessutom ska gröna inflygningar främjas i hela EU då luften inte känner till några nationsgränser. Centerpartiet vill också verka för ett europeiskt luftrum, vilket innebär att flyglinjerna kan gå rakare utan hänsyn till landgränser, vilket gör att flygplanen drar mindre bränsle och med lägre utsläpp, samtidigt som kostnaderna minskar och resenärerna kommer fortare fram.

Centerpartiet vill:

- Införa ekonomiska incitament för att främja gröna inflygningar på svenska flygplatser och sprida metoden inom EU.
- Att nivåerna på avgasavgifterna ska täcka samhällets miljökostnader för flygets utsläpp av, förutom kväveoxider och kolväten, även koldioxid.
- Förverkliga genomförandet av ett europeiskt luftrum.

TUNGA VÄGTRANSPORTER

I en fungerande marknadsekonomi är det nödvändigt att varor kan skickas mellan människor och företag. Lastbilen har flera fördelar och den används flitigt, både i Sverige och inom EU. För Centerpartiet är det angeläget att handeln i Europa främjas och därför bör Sverige sträva efter en harmonisering av regelverken för transporter. Vi vill också öka maxlängden på lastbilar på vissa vägsträckor.

Det finns redan europeisk klassning för avgaser från lastbil. Denna kategorisering gör att vi i Sverige enkelt kan se vilka lastbilar som är de mest miljöskadliga. För att få dessa från våra vägar vill vi utreda möjligheterna att införa en skrotningspremie för de som tillhör Euro klass 1 och 2. På så sätt kan politiken vara en garant för en fungerande frihandel med tydliga miljöambitioner att få bort de mest miljöskadliga lastbilarna. För att ytterligare minska utsläppen från lastbilar vill vi införa normer för koldioxidutsläpp från tunga fordon, liknande dem som finns för bilar.

Centerpartiet vill:

- Att miljözonskrav för alla transportslag ska vara likartade inom EU.
- Att maxlängden på lastbilar i EU ska vara 25,25 meter.
- Utreda möjligheterna att införa en skrotningspremie för lastbilar i Euro klass 1 och 2 vid köp av en ny lastbil.
- Införa en Euro-klassning av vägavgiftssystemet så att lastbilar med sämre Euro-klass ska betala högre vägavgift.
- Att Sverige verkar för att det införs normer för koldioxidutsläpp från tunga fordon, liknande dem som finns för bilar.

SJÖFART

Det finns få frågor som är av så internationell karaktär som sjöfarten. Därför är det viktigt att de frågor som rör sjöfarten diskuteras tillsammans med andra länder som vi har ett utbyte med. Den nationella sjöfarten består bl.a. av den viktiga sjöfarten till och från Gotland. Vi har också en nationell kustsjöfart och en sjöfart på de inre vattenvägarna i Mälaren, Vänern och Göta älv som kan spela en ökad roll.

Centerpartiet anser att Sverige ska vara en internationell föregångare inom sjöfart, framför allt inom miljö, teknik och fartygssäkerhet. Bland annat ska fartyg i hamn som väljer att lösa

sin energiförsörjning från fastland slippa energiskatt. Centerpartiet har sedan många år krävt att vårt land liksom övriga EU ska införa tonnageskatt för sjöfarten. Det är nu viktigt att detta krav kan bli förverkligat. Vi ställer också krav på att svartlistade fartyg förbjuds att trafikera svenska farvatten.

Centerpartiet vill:

- Inrätta minimikrav på miljö och säkerhet för att kunna bedriva sjöfartsverksamhet på Östersjön.
- Att fartyg som väljer elanslutning från land ska slippa energiskatt.
- Införa tonnageskatt istället för bolagsskatt för rederier.
- Att svartlistade fartyg inte ska få lov att trafikera Östersjön och på svenska farvatten.

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Sverige och världen står inför en stor och nödvändig omställning av energisystem och samhällen. I kombination av att inflyttningen till städerna runt om i världen går allt fortare måste utvecklingen till hållbara städer gå allt fortare.

Det finns en stor hållbarhetspotential i den täta och mångfunktionella staden. Sverige har stora möjligheter att vara en ledande förebild för ett modernt och miljöanpassat samhälle. Hållbara städer är inte bara bra för dem som bor där utan de ger också exportmöjligheter och nya jobb. Syftet med hållbara städer är att människor ska må bra där de bor och att barn och barnbarn får en bättre miljö att leva i. Dessutom minskar utanförskapet genom byggandet av den hållbara staden. Den gröna dimensionen är central i utvecklingen. Detta miljöarbete går hand i hand med ny teknik som både möter utmaningarna inom miljöområdet och berikar människors vardag. Ny teknik kan t.ex. innebära att städerna blir i stort sett självförsörjande på energi genom att bygga lågenergihus och använda småskalig förnybar energi och sina egna restprodukter. Vi vill också satsa på renovering och energieffektiviseringar av befintliga hus.

För människors välbefinnande så måste närheten till frisk natur och vackra miljöer finnas. För att förverkliga den hållbara staden måste också energi- och miljöbelastningen från bygg- och fastighetssektorn minska. Som ett led i detta vill Centerpartiet snarast förbjuda direktverkande el i nyproduktion av bostäder och i befintliga bostäder senast 2020. Det är en realistisk målsättning som skulle göra stor nytta för miljön till en låg kostnad. I många andra

fall är ekonomiska styrmedel att föredra. Centerpartiet ser hellre att det finns ekonomiska incitament och reella möjligheter att ställa om till energieffektivt, än massiva ekonomiska bidrag från staten som ändå inte åtgärdar de nödvändiga strukturförändringarna.

(Motionerna 329-331, 364)

Centerpartiet anser att det offentliga kan spela en viktig roll i arbetet för att åstadkomma den hållbara staden. Det gäller dels det dagliga miljö- och teknikarbetet, men även vid upprättandet av detaljplaner för nya bostads- och fritidshusområden, större köpcentra och företagsetableringar etc. Kommunerna bör även få möjlighet besluta om införandet av trängselavgifter och användningen av dess intäkter. På så sätt blir det enklare för de enskilda kommunerna och städerna att reglera den lokala trafikens miljöpåverkan.

Bostäder

Produktionen av nya bostäder behöver öka. Det är emellertid väldigt dyrt att bygga i Sverige idag. Produktiviteten har inte utvecklats på samma sätt som inom andra branscher och därför anser Centerpartiet att det finns skäl att bl.a. öka forskningen kring effektivare byggprocesser och miljövänligt, hållbart byggmaterial. Det finns också anledning att se över Boverkets regelverk för konstruktion och byggande som idag försvårar för byggandet av små lägenheter.

Andra förutsättningar för att skapa en hållbar stadsmiljö är att utbud och efterfrågan på bostäder är i balans. Centerpartiet vill se att fler hyresrätter byggs och även ta större hänsyn till produktions-kostnaderna vid hyressättningen för nyproducerade lägenheter. Det är inte rimligt att man ska behöva lämna sin hembygd på grund av bostadsbrist lika lite som att behöva avstå från ett arbete av samma skäl.

Det finns också de som saknar bostad och som utan egna meriter inte har några som helst förutsättningar att garanteras tak över huvudet. För dessa människor och för dem som finns i deras nära omgivning, är det angeläget att tillförsäkra dem en bostadsmiljö värd namnet.

Centerpartiet vill:

- Bygga den hållbara staden genom ett tätt, rikt och varierat utbud av bostäder och kommersiell service samt med hög tillgänglighet.
- Bygga den sociala och hållbara staden genom att skapa stadskärnor, boendemiljöer och mötesplatser där de boende känner trygghet.

- Bygga den miljövänliga och hållbara staden genom energisnåla byggnader och värna och utveckla interaktiva grönområden i tätorterna och i deras närområde.
- Öka städernas självförsörjning av energi för uppvärmning och transporter.
- Stimulera användningen av husnära, småskalig vind- och solenergi.
- Förbjuda direktverkande el i nyproduktion snarast och i befintliga bostäder senast 2020.
- Att det offentliga ska vara en föregångare inom teknik och miljö, t.ex. minskat buller, energieffektivisering i befintliga byggnader och gröna tak.
- Ge möjlighet till kommunerna att förorda förnybar energi och/eller fjärrvärme samt passivhus eller lågenergihus i detaljplaner för nya bostads- och fritidshusområden.
- Att det i samband med detaljplaneringen av större köpcentra och företagsetableringar ställs krav på transportplaner.
- Att kommunerna själva ska ges makten att besluta om trängselavgifter och vad intäkterna ska användas till.
- Öka forskningen kring och användningen av industriellt byggande och byggmodulsystem.
- Se över Boverkets konstruktions- och byggregler i syfte att underlätta billiga små hyreslägenheter.
- Genom bl.a. kategoriboende ge tak över huvudet till hemlösa.
- Minska utanförskap genom att bygga den hållbara staden.
- Att det utarbetas en strategi för renovering och energieffektivisering av befintliga hus med särskilt fokus på miljonprogramsområden för att gynna sysselsättningen, miljön och integrationen.

Reservation från Magnus Andersson, CUF, som vill lägga till punktsatsen:

Verka för en fri prissättning av hyresrätter.

Partistämman beslutade:

- att anta ovanstående punkter
- att lägga partistyrelsens ovanstående text till handlingarna
- att motionerna 301 – 365 anses besvarade